

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

Torsdag den 17. juni 1999 kl. 16.00

Indholdsfortegnelse:

- 312/99 Godkendelse i henhold til Lov om Kommunernes Styrelse § 15, stk. 4, af formandens indkaldelse af en stedfortræder for Inger Marie Bruun-Vierø, B
- 270/99 Forslag fra Lars Hutters om behandling af "Redegørelse om kommunens tilbagekøbsretigheder".
- 308/99 Forslag til beslutning (stillet af Jens Johansen, F):
"I lyset af:
- at kommunen indenfor de seneste år i 2 sager med private ejere har accepteret tilbagekøbspriser, der lå væsentligt under den reelle værdi (Palads-biograferne og Bella Centret)
  - at det for øjeblikket ikke er muligt for boligselskaberne at finansiere frikøb fra tilbagekøbsklausuler gennem midler fra dispositionsfonde eller andre fonde i selskaberne
  - at der for øjeblikket verserer en sag om tilbagekøbsklausulerne for Højesteret, som forventes afsluttet indenfor et par år
  - at Københavns Kommune har et klart dokumenteret behov for at nedbringe sine gældsforpligtelser
  - at Københavns Kommune har et lige så klart behov for at kunne få varetaget en række boligsociale opgaver i et nært samarbejde med den almene boligsektor,
- besluttes det
1. at meddele de 2 almene boligafdelinger der aktuelt er blevet varslet om tilbagekøb pr. april år 2000 (Guldberg og Høfdingsvej) at kommunen vil udsætte effektueringen af varslet i indtil 5 år uden særskilt vederlæggelse
  2. at indlede forhandlinger med de almene boligselskaber, Finansministeriet og By- og Boligministeriet, alene eller i fællesskab med henblik på at man i fællesskab kan opstille modeller for afvikling af tilbagekøbsklausulerne på en sådan måde, at man på en gang kan få varetaget de boligsociale opgaver i de almene boligafdelinger, varetage samtlige de offentlige økonomiske interesser i disse sager på en forsvarlig måde og sikre en ligelig behandling af de forskellige typer af boligejere. Det kunne være hensigtsmæssigt at også repræsentanter for andre berørte kommuner kan deltage i disse forhandlinger.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

---

3. at indlede disse forhandlinger på politisk niveau med henblik på at afklare kommissoriet for de efterfølgende embedsmandsdrøftelser
4. at anmode om at forhandlingerne afsluttes indenfor 2 år
5. at anmode Højesteret om at den dertil appellerede sag tages under behandling snarest muligt på grund af dens principielle karakter.
6. at anmode overborgmesteren om løbende at holde Økonomiudvalget orienteret om udviklingen i denne sag."

- 306/99** Forslag til beslutning (stillet af Per Bregengaard og Mikkel Warming, Ø):
"Det pålægges forvaltningen at optage forhandlinger med beboerne i De røde barakker, med henblik på at opnå en løsning således at beboerne frivilligt flytter."
- 307/99** Forslag til beslutning (Peter Skaarup, Louise Frevert, Poul Nielsen, Birthe Nødgaard, Bo Hindkjær Pedersen, Vagn Hindkjær Pedersen og Aage H. B. Pedersen, O):
"Forslag om, at Københavns Kommune skal ansøge Erhvervs- og Selskabsstyrelsen om tilladelse til, at § 1, stk. 1 og § 2, stk. 1 og 2 i lov om butikstid fraviges fra 1. juli 1999 og indtil videre for de butikker, der er omfattet af lov om butikstid og beliggende i Københavns Kommune på baggrund af den begivenhed der opstår, når Øresundsforbindelsen åbner."
- 264/99** Indstilling om køb af en ejendom
- 302/99** Indstilling om godkendelse af Ligningsplan
- 303/99** Indstilling om et aktieselskab
-

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): God eftermiddag. Mødet er genoptaget fra i aftes – lidt halvsent.

Jeg skal indledningsvis oplyse, at jeg har fået meddelelse om, at Inger Marie Bruun-Vierø på grund af sygdom er forhindret i at deltage i mødet her i eftermiddag, og at Henrik Morgen ønskes indkaldt.

Denne sag om forsamlingens godkendelse af stedfortræderens indkaldelse, sag 312/99, vil jeg foreslå optaget på dagsordenen og behandlet som første sag i dag. Jeg skal høre, om der er nogen bemærkninger til det? (*Ophold*). Det er ikke tilfældet.

Inden vi går over til behandlingen af de resterende sager på dagsordenen, skal jeg erindre om, at der efter dette møde er indkaldt til et ekstraordinært møde med de sager, som fremgår af indkaldelsen hertil.

Udenfor dagsordenen

1) 312/99

Godkendelse i henhold til Lov om Kommunernes Styrelse § 15, stk. 4, af formandens indkaldelse af en stedfortræder for Inger Marie Bruun-Vierø, B, der på grund af sygdom vil være forhindret i at deltage i forsamlingens møde den 17. juni 1999.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

---

1. stedfortræder Henrik Morgen indkaldes.

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): Betingelserne i styrelseslovens § 15, stk. 1, for indkaldelse af stedfortræder er opfyldt. Jeg skal høre, om der er nogen bemærkninger hertil? (*Ophold*). Det er ikke tilfældet ... (*Preben Møller Hansen*: Hvis hun er så skidesyg, kan vi så ikke sende hende en buket blomster?) Jeg vil foranledige sendt en buket blomster fra forsamlingen, dog uden det ordvalg, som Preben Møller Hansen heller ikke i et brev bør betjene sig af, når det er venligheder, man taler om. Intentionerne bag forslaget er jeg enig i.

Indkaldelsen af Henrik Morgen er godkendt. Velkommen endnu en gang her til Borgerrepræsentationen. Vi glæder os til samarbejdet, i hvert fald i dag.

(Forsamlingen rejste sig)

Borgerrepræsentationen konstaterede, at betingelserne i § 15, stk. 1 for indkaldelse af en stedfortræder var opfyldt, og at Henrik Morgen var rette stedfortræder.

Indkaldelsen blev godkendt.

---

81) 270/99

Forslag fra Lars Hutters om behandling af "Redegørelse om kommunens tilbagekøbsrettigheder".

82) 308/99

Forslag til beslutning (stillet af Jens Johansen, F):

"I lyset af:

- *at kommunen indenfor de seneste år i 2 sager med private ejere har accepteret tilbagekøbspriser, der lå væsentligt under den reelle værdi (Palads-biograferne og Bella Centret)*
- *at det for øjeblikket ikke er muligt for boligselskaberne at finansiere frikøb fra tilbagekøbsklausuler gennem midler fra dispositionsfonde eller andre fonde i selskaberne*
- *at der for øjeblikket verserer en sag om tilbagekøbsklausulerne for Højesteret, som forventes afsluttet indenfor et par år*
- *at Københavns Kommune har et klart dokumenteret behov for at nedbringe sine gældsforpligtelser*
- *at Københavns Kommune har et lige så klart behov for at kunne få varetaget en række boligsociale opgaver i et nært samarbejde med den almene boligsektor,*

besluttet det

1. *at meddele de 2 almene boligafdelinger der aktuelt er blevet varslet om tilbagekøb pr. april år 2000 (Guldberg og Høffdingsvej) at kommunen vil udsætte effektueringen af varslet i indtil 5 år uden særskilt vederlæggelse*

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

---

2. *at indlede forhandlinger med de almene boligselskaber, Finansministeriet og By- og Boligministeriet, alene eller i fællesskab med henblik på at man i fællesskab kan opstille modeller for afvikling af tilbagekøbsklausulerne på en sådan måde, at man på en gang kan få varetaget de boligsociale opgaver i de almene boligafdelinger, varetage samtlige de offentlige økonomiske interesser i disse sager på en forsvarlig måde og sikre en ligelig behandling af de forskellige typer af boligejere. Det kunne være hensigtsmæssigt at også repræsentanter for andre berørte kommuner kan deltage i disse forhandlinger.*
3. *at indlede disse forhandlinger på politisk niveau med henblik på at afklare kommissoriet for de efterfølgende embedsmandsdrøftelser*
4. *at anmode om at forhandlingerne afsluttes indenfor 2 år*
5. *at anmode Højesteret om at den dertil appellerede sag tages under behandling snarest muligt på grund af dens principielle karakter.*
6. *at anmode overborgmesteren om løbende at holde Økonomiudvalget orienteret om udviklingen i denne sag."*

Sagerne blev behandlet under eet, jf. Borgerrepræsentationens beslutning ved mødets begyndelse.

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): Det, sagen drejer sig om, er jo, som det fremgår, og som ingen vel er i tvivl om, kommunens tilbagekøbsrettigheder.

Den redegørelse, som blev taget til efterretning af Økonomiudvalget på mødet den 1. juni, er efter anmodning fra Lars Hutters sat på dagsordenen i dag sammen med et forslag til beslutning, og derfor vil såvel Lars Hutters som forslagsstillerne få ordet her umiddelbart efter mine indledende bemærkninger.

Sagen baserer sig jo på det faktum, at Københavns Kommune siden 1906 ved salg af fast ejendom som hovedregel har aftalt en tilbagekøbsret til ejendommen. Typisk er det sådan, at kommunen kan købe ejendommen tilbage efter 70 år. Den pris, der købes tilbage til, tilbagekøbsprisen, er oftest lig med den oprindelige salgspris og enten med eller uden erstatning for værdien af bygningerne på grunden.

Som Borgerrepræsentationen vedtog det i 1996, kan de fleste ejere af ejendomme med tilbagekøbsret mod betaling købe sig fri af retten eller få udskudt tilbagekøbstidspunktet, og det beløb beregnes herefter efter faste og ensartede retningslinier.

Den debat, og det baserer sig naturligvis også på dele af den redegørelse, som Økonomiforvaltningen har udarbejdet, og som udvalget her 1. juni tog til efterretning, drejer sig om gælden. Kommunens gæld er gjort til et tema i denne sag, og det er den da også. I forhold til gælden er det sådan, at det, kommunen bl.a. kan bruge sine aktiver til, er nedbringelse af gæld.

Den aktuelle værdi af kommunens tilbagekøbsrettigheder andrager ca. 5 mia. kr. og kan gøres gældende fra år 2000 og indtil år 2010. Den aktuelle værdi af tilbagekøbsrettighederne til den almene sektor, som i den sammenhæng er det umiddelbart mest interessante i denne sag, er ca. 2,3 mia. kr. Størsteparten af disse rettigheder kan gøres gældende i perioden 2010-2040.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

I forhold til indtægterne af kommunens rettigheder fra det tidspunkt, hvor beslutningen om udskydelsesmuligheden og frikøbsmuligheden blev truffet i 1996, er der i den 3-årige periode kommet indtægter i størrelsesordenen 900 mill. kr. fra de 1.500, der har betalt for ændring af retten. Det drejer sig om andelsboligforeninger, ejerlejligheder, parcelhuse, bolig- og erhvervsejendomme og grunde. Både private ejere, foreninger og selskaber har benyttet sig af ordningen. Ingen almene boligafdelinger har betjent sig af den ordning.

Man kan sige i relation til gælden, at det er sådan, at den aktuelle værdi af tilbagekøbsrettighederne svarer til ca. halvdelen af kommunens gæld på ca. 10½ mia. kr. Det er målsætningen, at kommunens gæld og dermed den årlige rentebyrde på ca. 420 mill. kr. skal nedbringes, også jf. aftalen med regeringen – eller undskyld, Lars Hutters, forhandlingsresultatet med regeringen fra forleden, der jo også omtaler gælden ganske centralt.

Kommunen har naturligvis brug for ekstraordinære indtægter for at undgå skattestigninger eller undgå reduktion af serviceniveaet. Jeg vil godt sige, at det er svært for mig at se, også i kikkerten, hvordan kommunen skal kunne afvikle sin ganske betydelige gæld uden at fastholde de indtægter, som kommunens tilbagekøbsrettigheder repræsenterer.

Alene reduktionen af de årlige renteudgifter kunne give et økonomisk råderum til ganske spændende ting. Man kunne f.eks. isoleret set skabe fuld pladsgaranti fra 10-månedersalderen. Man kunne gennemføre HS-psykiatriplanen. Man kunne – hvis man ville det og havde temperament til det – sænke skatten. Man kunne ansætte yderligere – hvis det var det, det handlede om, uanset vores debat i går om temaet – 1.700 hjemmehjælpere, osv., osv. Man kunne ombygge 500 utidssvarende boliger for ældre, bare for at nævne nogle eksempler.

Derfor er det klart, at gælden et eller andet sted i optikken må indgå her, men naturligvis ikke alene gældsbeholdningen.

Som bekendt har alle ejere af ejendomme med tilbagekøbsret efter beslutningen i 1996 her i Borgerrepræsentationen samme mulighed for at benytte sig af en frikøbsordning eller en udskydelsesordning. Hvis man ikke ønsker at gøre brug af ordningen, så vil kommunen tilbagekøbe ejendommen i overensstemmelse med den aftale, der i sin tid blev indgået, og som er tinglyst på ejendommen, og som enhver ejer kender.

I princippet er den almene boligafdeling stillet på samme måde som ejerne af andelsboligforeninger og de andre ejertyper som nævnt før, der må betale for en frikøbsordning eller en udskydelsesordning, f.eks. via lån.

Der er ikke nogen lovgivning, der nøjagtigt fortæller, hvordan lejernes situation er i den situation, hvor kommunen tilbagekøber en ejendom, der tilhører en almen boligafdeling. Økonomiforvaltningens vurdering er, som det også fremgår af redegørelsen, at de nuværende lejere ville beholde deres rettigheder efter lejekontrakten efter et eventuelt tilbagekøb. Dermed ville lejerne bevare uopsigeligheden og de økonomiske vilkår. Det vil sige, at huslejen ikke ville stige efter et tilbagekøb.

Ved genudlejning ville der kunne skiftes over til lejelovens regler og med en omkostningsbestemt leje, der, som det også fremgår af forvaltningens vurdering, enten kan blive større eller mindre.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

Jeg vil bare knytte nogle få bemærkninger til de synspunkter, som er indgået i den seneste debat, herunder de synspunkter, som Boligselskabernes Landsforening har sendt til os alle som medlemmer af Borgerrepræsentationen.

Landsforeningen henviser bl.a. til muligheden for en generel vederlagsfri udskydelse/støtte til sektoren. Den vej synes ikke farbar med udsigt til et økonomisk tab og med risiko for yderligere tab, hvis kommunens tilbagekøbsrettigheder i øvrigt ikke kan gøres gældende efter deres indhold. Hvis de enkelte boligafdelinger ikke ønsker at benytte sig af frikøbsordningen eller udskydelsesordningen, så vil kommunen kunne tilbagekøbe de pågældende ejendomme. Hvis ejendommene forbliver i kommunalt regi, så vil de kunne indgå i forbindelse med at løfte kommunens boligsociale forpligtelser.

Kommunen har været i dialog med den almene boligsektor. Den dialog har været afbrudt, og det tror jeg, at adskillige her i forsamlingen har haft en fornemmelse af. Jeg vil godt sige, at jeg synes, det er beklageligt, at dialogen med sektoren føles afbrudt. Det er jeg ked af. Jeg mener, det er væsentligt, at kommunen har gode relationer også med den almene sektor, som også vil spille vigtig rolle i fremtiden i København i forbindelse med løsningen af de boligpolitiske udfordringer, vi står over for.

Jeg skal samlet set afslutningsvis anbefale, at den beslutning, der er truffet i Økonomiudvalget, om at tage redegørelsen til efterretning, fastholdes, idet jeg samtidig naturligvis håber på, at dialogen med den almene sektor kan genoptages, så vi kan få eventuelle barrierer af vejen.

Jeg tror, det er vigtigt, at den dialog, der er, og den debat, der er med den almene sektor, følger flere spor. Jeg tror, det er helt afgørende, at vi også politisk får drøftet med den almene sektor de udfordringer, som vi samlet set står over for, på samme måde som vi skal gøre det med andre sektorer.

Nogle har anfægtet, hvorvidt der overhovedet var behov for en almen boligsektor i København. Der vil jeg godt sige klokkerent, at i min optik vil der være en ganske central rolle at spille for den almene boligsektor i København i de mange år, der følger, i forbindelse med de store udfordringer. Der vil jeg naturligvis invitere sektoren til et samarbejde om det på samme måde som det spor, som handler om den konkrete opfølgning på denne sag, at det også finder sit spor i forbindelse med en dialog med den almene sektor.

Så meget fra mig i 1. omgang. Så vil jeg give ordet til Lars Hutters, der har ønsket redegørelsen fra Økonomiforvaltningen behandlet her i Borgerrepræsentationen. Lars Hutters har benyttet sin initiativret til det, og derfor får Lars Hutters ordet nu inden næste forslagsstillers.

Lars Hutters (L): Det er jo en speciel situation, måske en historisk situation i aften for Borgerrepræsentationen, hvor vi skal behandle vilkårene for de almene, sociale boliger i København, som er opbygget af boligbevægelsen i en generation af socialdemokrater og andre mennesker med engagement for lighed og solidaritet i samfundet, som ville sikre, at der skulle være bolig til alle, som jeg godt vil slå fast er en af de allervæsentligste rettigheder i velfærdssamfundet.

Der er ingen borgerrepræsentanter, der skal være i tvivl om, at tusindvis, ja måske hundreder af menneskers øjne i øjeblikket er rettet imod Borgerrepræsentationen af køben-

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

---

havnere og lejere i hele Danmark. Fordi det, som man i aften gør, kan få betydning for hvordan og hvorledes boligbevægelsen og den almene boligsektor kommer til at udvikle sig.

Jeg vil godt have lov til at slå fast, at da Borgerrepræsentationen i 1906 oprettede tilbagekøbsdeklarationerne, var det primære formål naturligvis ikke at oprette en pengemaskine a la Brixtofte ude i Farum. Tværtimod var den historiske beslutning, der i 1906 blev truffet i Borgerrepræsentationen, faktisk det modsatte: at forhindre spekulation, at forhindre jordspekulation. Det var for at sikre arealreservation til gode, billige boliger til alle københavnere, og det er de københavnere, der har opbygget vores velfærdssamfund.

Københavns Borgerrepræsentation optrådte naturligvis ikke i 1906 på en upolitisk måde. Tværtimod var det politisk meget gennemtænkt, og de vil ikke optræde som en ublu pengeafpresser over for de svage lejere i de almene, sociale boligselskaber.

Jeg vil også godt have lov til at understrege, at den almene, sociale boligsektor er noget, som den socialdemokratiske bevægelse og andre, som har haft de formål, berettiget kan være stolte af.

Det spørgsmål, der er på dagsordenen i aften i Borgerrepræsentationen, vil jeg sige af et ærligt hjerte og uden nogen som helst form for nedgørelse af den socialdemokratiske bevægelse, er, hvor meget socialdemokratisk hjerteblod denne sag skal medføre, at der kan komme til at flyde.

For gennemfører Den Socialdemokratiske Gruppe det, der er lagt op til, så betræder Socialdemokraterne en vej, som skridt for skridt vil føre dem tilbage uden opbakning og uden mulighed for politisk indflydelse fra den befolkning, som de ellers så gerne vil repræsentere.

Jeg skal derfor opfordre Socialdemokraterne til først og fremmest at se på denne sag som politikere og ikke som regnskabsassistenter i et Brixtofte-firma. Det vil sige, at man med denne sag i aften tager et politisk ansvar for københavnernes, ikke mindst de svage københavnernes fremtid.

Vi skal ikke afpresse boligselskaberne millioner af kroner for at få dækket en gæld, som er opstået af helt andre årsager, fordi det vil føre til, det ved vi jo udmærket godt, store huslejstigninger og tvinge ikke mindst svage lejere ud af boligerne.

Jeg kan godt sige, at jeg har overvejet denne situation, om der skulle ligge en dagsorden, der går ud på en social udstødning af københavnernes. Det vil jeg ikke tro, at der foreligger, men det kan føre til det, hvis det er huslejstigninger, man vil have sat i værk.

Solidarisk Alternativs opfattelse er, at der ikke må ske en reduktion i antallet af de sociale boliger. Der må ikke ske en social udstødning, som vi finder er i strid med de fundamentale principper i velfærdssamfundet. Jeg må sige, at vi har hjemløse nok i København. Vi skal ikke her i Borgerrepræsentationen ved ufornuftige skridt medføre, at vi ødelægger den almene sociale boligsektor og dermed måske presser flere ud i hjemløshed.

Der skal være frit boligvalg for alle. Ingen københavnere skal tvinges til at opgive den store frihed, det er at have en bolig, som følge af, at Københavns Kommune optræder som pengeafpresser.

SOL mener, at disse problemer kun kan løses ved reelle forhandlinger med de sociale boligselskaber og by- og boligministeren. Og jeg vil godt have lov til at slå fast, at jeg ikke har set dokumentation for, at disse reelle forhandlinger har foregået.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

Det er ikke dialog som sådan alene, jeg mener. Dialog er godt, men det er reelle forhandlinger med parter, som man værdsætter, og det er på høje tid, at disse forhandlinger påbegyndes. Jeg skal derfor fremsætte følgende *ændringsforslag*:

»Borgerrepræsentationen udsætter en stillingtagen til redegørelsen fra Økonomiforvaltningen om Københavns Kommunes tilbagekøbsrettigheder med henblik på at gennemføre forhandlinger mellem Københavns Kommune, de almene boligorganisationer og by- og boligministeren.

Forhandlingernes formål er at sikre en socialt bæredygtig løsning af de problemer, der opstår i forbindelse med tilbagekøbsrettighederne i forhold til den almene boligsektor.«

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): Jeg foreslår, at forslaget indgår i de videre forhandlinger – som fortsætter nu, hvor Jens Johansen får ordet.

Jens Johansen (F): Det er en stor sag, der har haft et langt sagsforløb, som også har haft et besynderligt sagsforløb, og som også har haft et, om jeg så må sige utilfredsstillende sagsforløb. Det tror jeg, at overborgmesteren også i sin fremlæggelse har klargjort og beklaget. Den beklagelse tager vi så til efterretning og noterer os, at den dialog, som har manglet, mellem kommunen og de almene boligselskaber, nu er gået i gang. Det noterer vi os med tilfredshed.

I redegørelsen om kommunens tilbagekøbsrettigheder indstilles det, at vi ud fra en lighedsbetragtning behandler den almene boligsektor på samme måde, som andre boligejere eller ejendommejere i København er blevet behandlet.

Nu er det så som så med ligheden i denne forbindelse, fordi betingelserne ikke har været lige, og lige behandling forudsætter jo lige betingelser. Vi har også i tidens løb noteret os i hvert fald 2 sager, hvor kommunen i sager med private ejere har accepteret tilbagekøbspriser, som var et resultat af en politisk vurdering snarere end en markeds-mæssig og juridisk. Det drejer sig om Paladsbiograferne og om Bella Centret.

Så det har i de tilfælde været så som så med lighedsbetragtningen. Derfor kan man altså også efter vores opfattelse foretage en politisk vurdering i relation til tilbagekøbsretten.

Derfor har vi stillet dette beslutningsforslag, som i bund og grund handler om, at der er flere hensyn, som må tages, end bare spørgsmålet om ganske simpelt ud af en linje at skulle behandle ejere på lige vilkår.

Det ene hensyn er naturligvis, at kommunen har et klart dokumenteret behov for at få nedbragt sine gældsforpligtelser, og at tilbagekøbsretten og tilbagekøbet er en af de muligheder, kommunen har for at få reduceret den høje gæld, vi har. Det er en af de ting, som også er nævnt i forhandlingsresultatet med regeringen, at kommunens aktiver kan anvendes til gælds-nedbringelse. Det synes vi, der er sund fornuft i, og det synes vi ikke, at kommunen uden videre skal give afkald på.

Men vi savner i den redegørelse for tilbagekøbsrettigheder, som vi her har, nogle overvejelser om de boligsociale opgaver, som bør varetages for kommunen, og hvordan de varetages af de almennyttige selskaber. Ja, jeg vil nærmest sige, at ordet boligsocial optræder én gang i redegørelsen, det gør det i et citat af by- og boligministeren, og det får nærmest en behandling,

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

---

som et fremmedord ville få i en hvilken som helst anden fremstilling. Der mangler boligso-
ciale overvejelser i denne sammenhæng, og vi finder, det er utrolig vigtigt og utrolig nødven-
digt at foretage dem.

Derfor noterer vi os også med tilfredshed, at overborgmesteren siger, at i hans optik vil
der være en almen boligsektor i det fremtidige København, og at den vil spille en vigtig rolle i
byens fremtid. Det synes vi er en vigtig melding, den har vi savnet.

Det har faktisk været sådan, at vi af det, der har været forelagt, og det, der har været sagt,
nærmest synes at kunne slutte, at den almene sektor skulle afvikles, at det har været Social-
demokratiets og overborgmesterens politik, eller rettere måske byens, kommunens, flertallets
politik herinde.

Vi er glade for, at den almene sektor i Socialdemokratiets optik har en rolle at spille også
i fremtidens København. Det glæder os.

Vi mener, det er vigtigt så at se i øjnene, at i den forbindelse er det her spørgsmål ikke
alene et spørgsmål, som skal løses af Københavns Kommune, og heller ikke et spørgsmål,
som alene skal løses af de almene boligselskaber. Nej, der er 3 parter, som er meget vigtige,
og det er regeringen, det er By- og Boligministeriet, det er Københavns Kommune, og det er
den almene sektor.

Der er blevet spillet sorteper længe nok med de almene boligforeninger i denne sag, og
derfor har vi stillet dette beslutningsforslag om, at Københavns Kommune skal tage initiativ
til forhandlinger og til at opfordre regeringen til at få foretaget de lovændringer, som gør det
muligt at finansiere tilbagekøbet på en sådan måde, at det ikke går ud over beboernes huslejer.

Lars Engberg (A): Den aktuelle værdi af kommunens tilbagekøbsrettigheder er ca. 5
mia. kr.; heraf udgør den almene sektor ca. 2,3 mia. kr.

Der er altså tale om ganske betragtelige værdier for Københavns Kommune, som vi af
mange grunde bliver nødt til at kunne råde over. De kan bl.a. være med til at reducere kom-
munens store gæld og dermed årlige renteudgifter. Det vil give større økonomisk råderum i
fremtiden, som kan bruges til at fastholde eller øge den kommunale service eller sænke per-
sonskatten, eller hvad man nu ønsker.

På den anden side viser Økonomiforvaltningens redegørelse og den efterfølgende debat,
at de statslige regler, som styrer den almene sektor, ikke giver beboerne gode muligheder for
at anvende kommunens frikøbsordning.

Jeg finder derfor, at der er brug for, at vi får drøftet med de almennyttige boligselskaber,
om reglerne kan gøres bedre, så vi i fællesskab kan gå til boligministeren. Jeg finder også an-
ledning til at bemærke, at vi naturligvis ikke ønsker at reducere kommunens muligheder for at
varetage de boligsociale forpligtelser.

Såfremt de almene boligafdelinger ikke ønsker at gøre brug af den gældende frikøbs- og
udskydelsesordning, og kommunen derved bliver nødt til at overtage ejendommene, så er det
klart, at de fortsat skal anvendes til boligsociale formål, så længe der er brug for det.

Jeg vil derfor gerne stille følgende *ændringsforslag*:

»Redegørelsen om kommunens tilbagekøbsrettigheder tages til efterretning, idet Borger-
repræsentationen beslutter,

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

---

at kommunen med henblik på en efterfølgende fælles henvendelse til By- og Boligministeriet indbyder repræsentanter for den almene sektor til at indgå i en dialog om at sikre beboerne i almene boliger bedre muligheder for at anvende frikøbs- og udskydelsesordningen, samt

at kommunen, såfremt de pågældende almene afdelinger ikke måtte benytte sig af frikøbs- og udskydelsesordningen, overtager de 2 almene boligejendomme, der er varslet tilbagekøbt i år 2000, med henblik på, at boligerne fortsat kan indgå i varetagelsen af kommunens boligsociale opgaver.«

Til sidst skal jeg sige, at vi er blevet gjort opmærksom på, at der er enkelte oplysninger i indstillingen, som er fremstillet lidt unøjagtigt, og det vil vi naturligvis også i lyset af den fremtidige dialog, som vi håber bliver vedtaget, søge at justere i det fremtidige samarbejde.

Jeg håber, at det ændringsforslag, jeg har stillet, kan blive omdelt og indgå i den videre debat.

Morten Kabell (Ø): Denne sag er jo en sag, som har flere lag i sig. Lars Hutters fik fint redegjort for den almennyttige sektors rolle i samfundet i dag, en kort redegørelse, som jeg på den måde faktisk godt kan bakke op om.

Men ét lag, der også er i denne sag, er hensynet til Københavns Kommunes økonomi. Vi har et aktiv i de her tilbagekøbsklausuler, et meget væsentligt aktiv, og det er et aktiv, vi skal passe på. Det er et aktiv, som vi på alle måder skal sørge for kommer Københavns borgere bedst muligt til gavn. Vi kan ikke forsvare som politikere at sætte hele den værdi, der ligger i tilbagekøbsklausulerne, over styr. Den store gæld, vi har, skal tilbagebetales, og vi skal skabe mulighederne for, at den bliver det.

Men der er også andre lag i denne sag. Der er, og det er sin sag, hensynet til en for kommunen god samarbejdspartner, der på mange måder løser nogle opgaver, som vi som politikere har meget brug for bliver løst. Hele hensynet til det boligsociale arbejde er et hensyn, som vi ikke ønsker på nogen måde heller at sætte over styr.

Der er i løbet af de sidste år foretaget nogle forskellige ting fra diverse forvaltningers side, som ikke har gavnet den almennyttige sektor. En af de ting er det bortfald af respektpåtegningerne, som gør, at flere og flere boligafdelinger har seriøse problemer med at få lån optaget, der kan finansiere en renovering.

Uanset hvad vi partier herinde måtte mene om tilbagekøbsklausulerne, uanset hvad vi måtte mene om muligheden for, at vi enten skal overtage boligerne, de skal fortsætte på almennyttige vilkår, eller, hvad jeg er sikker på, og jeg ved, der er partier, der mener, at man hellere skal aflive den almennyttige sektor og bare få almennyttige ejerboliger ind, uanset hvad må det være et must for os alle, at de boliger, der er i kommunen, er i bedst mulig stand. Derfor er det vigtigt for os, at Københavns Kommune omgående får sørget for at genindføre respektpåtegningerne. Det vil vi derfor også stille ændringsforslag om i dag.

Hensynet til Københavns Kommunes økonomi var, som jeg sagde, et vigtigt hensyn, men hvis vi taler om, at dette aktiv, vi har, skal kunne kapitaliseres, ja, hvordan kan det så ske? Der er 2 muligheder og faktisk kun 2.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

Den ene er, at de forskellige boligafdelinger går med på en tilbagekøbsordning og i øvrigt på en eller anden måde får fundet økonomien til det. Den anden, og det er i tilfælde af, at boligafdelingerne stemmer nej til den huslejestigning, der vil følge med, ja, det er, at Københavns Kommune overtager det og sælger ejendommene. Andre muligheder er der faktisk ikke.

Hvis det når til det punkt, hvor vi sælger, så er der faktisk kun én mulighed, én løsning tilbage. Det er, at de lejligheder overgår til andelsboliger. Dermed får vi med tiden, over de næste 50-60 år, fjernet 35.000 boliger fra den almennyttige sektor. Det kan vi ikke leve med som kommune, og vi kan ikke leve med det som parti, det vil vi ikke medvirke til. Det vil være at smadre det boligsociale arbejde, det vil være at smadre Københavns Kommunes boligpolitik, det vil være at drive hetz mod en lang række borgere, der har deres bolig i denne kommune.

Derfor skal Enhedslisten fremsætte de *ændringsforslag*, der er delt rundt i salen, og som for det første handler om, som jeg nævnte, at genindføre respektpåtegningerne omgående. For det andet at sikre de linjer, der står i det primære forslag. Såfremt det ikke kan vedtages, så det sekundære, som for os at se er et minimumsforslag, nemlig fælles henvendelse til regeringen, og at de 2 afdelinger, der bliver overtaget i år 2000, fortsætter som boligudlejning.

Borgmester **Søren Pind**: Egentlig skylder Borgerrepræsentationen borgerrepræsentant Jens Johansen stor taknemmelighed, fordi denne debat vel økonomisk set er en af de vigtigste debatter, der overhovedet bliver ført i denne periode i Borgerrepræsentationen. Det tør jeg sådan set godt forudsikke, inklusive de næstkommende år.

Her drejer det sig om, hvorvidt Københavns Kommune skal opgive nogle ganske klare rettigheder, fastslået og tinglyst i skøder, klargjort for alle parter, gjort gældende over for omkring 1.500 private tidligere. Det er, hvad sagen drejer sig om.

Det drejer sig om det, Lars Hutter plejer at kalde folkestyre og demokrati. Det drejer sig om, at borgerne kan have tillid til, at folk vil agere, som de har sagt, og som de har skrevet under på.

Denne sag drejer sig også om Københavns Kommunes økonomi. Den drejer sig om vores kolossalt store gæld på 10½ mia. kr., som ganske vist siden 1994 har gennemgået en langsomt nedadgående kurve, om vi har nogen som helst mulighed for nogen sinde at komme til at betale de penge tilbage. Her spiller tilbagekøbsrettighederne en central rolle. Der er tale om flere milliarder kroner, som kommunen kan bruge til at tilbagebetale gælden med.

Jeg er sådan set ikke engang i tvivl om, at man med føje vil kunne hævde, at mange af de investeringer, der blev brugt, dengang man stiftede gælden, mange af de investeringer, som man altså lånte til, blev foretaget, netop fordi man vidste, at kommunen med årene havde retten til at kræve disse penge ind.

Derfor kan vi ikke ændre standpunkt i dag. Det vil være at drive gæk med borgerne i København. Det vil være at drive gæk med de mennesker, som allerede i fuld tillid til deres styre her i byen og til det, de selv har skrevet under på på deres skøder, har betalt kommunen, og det vil være at drive gæk med Københavns Kommunes gæld og vore fremtidige ageringsmuligheder.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

Derfor må Venstre blankt afvise, at det på nogen facon kan komme på tale at fravige disse principper. Derfor vil vi naturligvis tiltræde den første del af Lars Engbergs forslag, for vi har ikke noget imod, at man optager forhandlinger med By- og Boligministeriet, således at de almennyttige organisationer kan få adgang til deres milliardfonde for at betale. Det synes vi er fornuftigt, det kan der være mange gode grunde til.

Men det 2. »at«, hvor vi for tid og evighed – jeg havde nær sagt indtil SOL'en slukkes – skulle være med til at fastslå, at 2 bestemte ejendomme skulle være i kommunens eje, er dog at drive gækken en anelse vidt. Vi tror ikke på, at det er fornuftigt, vi tror heller ikke på, at det er holdbart.

Så vi håber meget på, og vi vil opfordre overborgmesteren til at stå fast på sin kurs, stå fast på, at der rent faktisk er en fremtid, en fornuftig økonomisk fremtid for København, og stå fast på, at de løfter og de underskrifter, der blev givet i hine tider, også kommer til at gælde i fremtidige tider.

Borgmester H. Thustrup Hansen: Jeg skal ikke sige så meget om de kommunale tilbagekøbsrettigheder som sådan. Jeg har ofte her i salen udtrykt min klare afstandtagen fra denne særlig udspekulerede form for ejendomsspekulation, som kommunen har drevet siden århundredets begyndelse.

Set i det historiske lys er det helt åbenbart, at baggrunden for kommunens jordsalgspolitik lige fra de allerførste hjemfaldsdeklarationer har været varetagelsen af rent fiskale hensyn. Hvis Lars Hutters ville gide gå ned og læse forhandlingerne fra dengang, så vil han klart kunne få at vide, at sådan hænger det sammen.

Ethvert forsøg på at finde en rimelig løsning på de problemer, hjemfaldsklausulerne har påført den private boligsektor, herunder mange parcelhusejere, er gennem årtier blevet kategorisk afvist af Socialdemokratiet og venstrefløjen.

Det har da også vist sig, efter at kommunen på betalingsstandsningens rand i sommeren 1994 blev tvunget af staten til at indføre systematiske afløsningsordninger, at der skjuler sig enorme kapitalgevinster i de hen ved 5.500 ejendomme, som deklARATIONERNE er lyst på.

I årenes løb har der ikke været udvist meget forståelse for den private sektors problemer, men nu, hvor der er tale om almene boligafdelinger, der bliver ramt af de selv samme deklARATIONER, så er situationen åbenbart en anden. Nu skal der gives udsættelser, og der skal indledes forhandlinger med By- og Boligministeriet.

Lad mig blot sige, at jeg har stadig ingen sympati for hjemfaldsklausulerne, men det kan ganske enkelt ikke være rigtigt, at den almene boligbevægelse skal behandles anderledes end den private boligsektor.

Selv om Københavns økonomiske situation i disse år har bedret sig, og vi de seneste par år har kunnet afdrage vor gæld med et par hundrede millioner kroner, har vi fortsat en nettogæld på over 10 mia. kr., hvis forrentning belaster de årlige budgetter med mere end et skattepoint.

Jeg tror, det er klart for enhver, at gældsnedbringelsen nødvendigvis må fortsætte, og den værdi, der ligger i tilbagekøbsrettighederne, kan bidrage betydeligt hertil.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

Der er vel også en vis logik i, at kommunen nedbringer sin gæld ved at sælge dette aktiv, ligesom vi gjorde det, da vi solgte beboelsesejendommene.

Værdien af hjemfaldsklausulerne udgør opgjort i nutidsværdi ca. 5 mia. kr., og heraf udgør de almene boligafdelingers andel omkring 45 pct. Der er tale om at forære 2,3 mia. kr. væk, hvis de almene selskaber skal fritages, og det er vel temmelig indlysende, at kommunen i en sådan situation alene ud fra rene lighedsbetragtninger vil være nødsaget til så også at fritage den private boligsektor; ellers vil kommunen med allerstørste sandsynlighed kunne få en regn af sagsanlæg fra de mange, som allerede har købt sig fri eller har købt en forlængelse.

Nu har de almene boligselskaber, godt bakket op af den socialdemokratiske boligminister, gjort meget ud af, hvor hårdt ramt lejerne vil blive af huslejestigningerne. Det er klart, at i det omfang det er nødvendigt at optage lån til frikøb eller en udsættelse, så skal der overvælttes en rente- og afdragsbyrde på lejerne, men med langtløbende lån og det nuværende lave renteniveau vil disse stigninger trods alt blive meget begrænsede. Jeg har selv lavet nogle beregninger herom, som jeg ikke har noget imod senere at røbe.

Hertil kommer, at mange af de boligafdelinger, der er tale om, i forvejen betaler en leje, som nok kan bære en forhøjelse. 2/3 af tilbagekøbsrettighederne i de almene afdelinger forfalder i perioden fra år 2000 til 2039, og det betyder, at de pågældende byggerier typisk er opført i perioden 1930-1969.

Netop i disse byggerier finder vi nogle af Københavns mest attraktive boliger, når man sammenholder faciliteter og lejeniveau. Netop her er huslejespændet i forhold til nyere alment byggeri særlig udtalt. Jeg har vanskeligt ved at forestille mig, at et frikøb vil føre til økonomiske katastrofer for lejerne i disse afdelinger.

Der er selvfølgelig også den mulighed, at man lader ejendommene falde tilbage til kommunen. Der vil ikke være noget til hinder for, at kommunen igen påtager sig administration af boligejendomme. Lejerne vil huslejemæssigt blive stillet anderledes, men under alle omstændigheder vil de være beskyttet af reglerne om omkostningsbestemt leje, ja måske bliver lejen endda lavere.

Jeg er sikker på, at kommunen uden problemer med tiden vil kunne overdrage ejendommene til lejerne på andelsbasis, hvad også Morten Kabell var inde på. Og det var vel ikke det værste, der kunne ske.

Jeg har bemærket overborgmesterens standhaftighed over for boligselskaberne og en byminister, der efter min opfattelse har en økonomisk forståelse, der kan ligge på en teske. Jeg vil gerne kippe med flaget for de københavnske socialdemokraters holdning i denne sag.

Jeg har også bemærket ordene om Københavns frie rådighed over sine aktiver, således som det er udtrykt i aftalen mellem overborgmesteren og finansministeren. Jeg tror ikke, jeg tager fejl, når jeg antager, at dette ordvalg netop sigter imod det kæmpeaktiv, kommunen har i tilbagekøbsrettighederne.

Med hensyn til Lars Engbergs forslag vil jeg nu godt lige have lov til at se det på tryk engang. Det virkede på mig lidt vel uldent, men hvis det dækker over samme standhaftighed, som jeg har bemærket, at overborgmesteren har vist igennem de sidste måneder, så kan jeg ikke forestille mig andet, end at så kan vi fint stemme for Lars Engbergs forslag. Men lad os nu se det.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

Henrik Morgen (B): Tak for ordet og tak til alle for en varm velkomst igen og et gensyn. Jeg skal til gengæld forsikre jer om, at det bliver en kort optræden denne gang, måske endda en meget kort optræden, hvis I er lige så effektive, som I var i går.

Sagen om tilbagekøb: Det Radikale Venstre er jo grundlæggende af den opfattelse, at vi her har at gøre med en juridisk bindende og meget klar ordning, der faktisk i det store og hele har været til stor fordel for alle involverede parter, kommunen, borgerne og boligselskaberne.

For det andet udgør tilbagekøbsklausulerne, tilbagekøbsretten, en fuldstændig central og helt uundværlig mulighed for at nedbringe kommunens gæld, at bringe Københavns Kommune ud af det økonomiske morads, vi har sat os i, én gang for alle.

Så derfor er tilbagekøbsretten ikke bare en juridisk bindende og en økonomisk bindende ordning. Det er sandelig også en politisk bindende ordning, det er en moralsk bindende ordning.

Lars Hutters opfordrer os jo netop til at optræde som politikere i denne sag, og det kan jeg ikke være mere enig i. Jeg synes, vi har en forbandet moralsk pligt til at bruge den her mulighed, det her instrument til én gang for alle at bringe Københavns Kommune på ret kurs, hvad angår den økonomiske fremtid.

En tredje ting, som vi godt vil pege på, er, at en eventuel ophævelse eller nogen form for ændring af tilbagekøbsklausulen kan eller i hvert fald vil risikere at få nogle helt uoverskuelige og meget vidtrækkende konsekvenser i forhold til omgørelse af allerede foretagne transaktioner, tilbagekøb og frikøb, der er sket i denne ordning.

Så det er vanskeligt at se ret mange gode argumenter på det principielle plan. Derfor må vi tilslutte os beslutningen, der er taget i Økonomiudvalget, og den redegørelse, der ligger. Vi er altså således ikke indstillet på at ændre noget som helst i det principielle fundament for dette.

Dertil vil jeg sige, at den almennyttige sektor bør efter vores mening heller ikke principielt behandles hverken værre eller bedre end den private boligsektor. Derfor kan vi tilslutte os de ting, der allerede er sagt heromkring.

Men ikke desto mindre synes jeg også, at der er bragt nogle meget væsentlige spørgsmål frem i nogle af de spørgsmål, der er rejst af Enhedslisten og af Solidarisk Alternativ og Socialistisk Folkeparti. Der er flere hensyn at tage.

Vi står tilbage med et stort spørgsmål, som vi gerne vil bringe videre til de berørte borgmestre i første omgang, og det vedrører netop de boligsociale hensyn, det vedrører realismen i, at vi også kan overholde den moralske del af den kontrakt, jeg var inde på.

Det store spørgsmål, vi sidder med, er grundlaget for og vejen til en realistisk effektivering af det provenu, vi taler om, 2,3 mia. kr., fra den almennyttige sektor. Er det overhovedet realistisk? Hvad er smertegrænsen for en huslejstigning i den almene boligsociale sektor generelt i København? Lad mig kort uddybe spørgsmålet: I hvilket omfang er det realistisk, at beboerne i det almennyttige boligbyggeri vil være i stand til at påtage sig den huslejstigning, som frikøb eventuelt vil resultere i? Er det tilstrækkelig belyst, har vi tillid til det?

For det andet: Er alle alternativer, herunder sammensatte finansieringsmuligheder, belyst tilstrækkeligt for så vidt angår netop den del af kommunens borgere i det almennyttige bolig-

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

---

byggeri, den svage del af borgerne, som måske ikke umiddelbart vil kunne honorere den huslejestigning, som er en uundgåelig konsekvens?

Så alt i alt er vi ikke indstillet på at røkke os fra det principielle fundament, som vi tidligere har givet udtryk for. Men vi har sympati for mange af de ting, der er blevet rejst, og i særdeleshed vil jeg godt herfra allerede udtrykke en sympati især for Lars Engbergs ændringsforslag, som vi vil studere nærmere.

Den første del har vi absolut ingen problemer med at tilslutte os, men vi vil meget gerne have en forsikring om, at de sociale hensyn og realismen i at inddrive det provenu, der tales om, overhovedet er til stede, forudsat at vi samtidig er i stand til at holde den moralske kontrakt, vi som politikere har i forhold til den svage del af kommunens borgere.

A. Benhaddou (D): Det har været en vanskelig sag at tage stilling til. Men efter lange overvejelser og i kontakt med min folketingsgruppe er vi blevet fuldt enige om, at CD støtter denne redegørelse, der ligger her fra Økonomiforvaltningen.

Hvorfor gør CD det, når den også rammer private husejere? Det gør vi simpelt hen ud fra det princip, at der er regler på området, som er bindende for både de private husejere og boligselskaberne. Vi mener, at de private boligejere igennem længere tid har måttet betale sig fri for denne tilbagekøbsrettighed, som kommer fra kommunen. Derfor opfatter vi det som en favorisering af de sociale boligselskaber, hvis vi skulle gå hen og ændre ved det.

Dermed har vi så den holdning, der siger, at alle regler gælder for alle, også de sociale boligselskaber. Men dermed ikke sagt, at CD ikke støtter overborgmesterens udtalelse om, at der skal starte en dialog med boligselskaberne om at finde den bedst mulige løsning, således at lejerne ikke bliver så hårdt ramt af lejestigningerne.

Jeg vil også sige, at boligselskabernes huslejestigninger ikke altid nødvendigvis skyldes tilbagekøbsrettigheder, eller hvad det nu kan. Vi har gang på gang set beviser på, at de ikke har formået at holde styr på udgifterne. Det kan man jo sammenligne med private ejerforeninger, som har en tendens til at holde bedre styr på udgiftsposterne end boligselskaberne, der poster ud, måske i den tro, at det ikke er deres egne penge.

Så derfor tror jeg, at det her er simpelt hen noget, der kommer til at ramme boligselskaberne hårdt, det er vi enige om, men det rammer ikke lejerne så hårdt, som boligselskaberne går ud og melder, fordi man kan altid finde en løsning, det er bare et spørgsmål om at indgå i en dialog, og det mener jeg godt, at man kan gøre.

Så CD støtter det, der ligger fremme her.

Louise Frevert (O): Jeg er blevet ordfører på denne sag i dag, og jeg har ikke så meget at tilføje efter debatten, andet end at jeg vil sige, at det jo heller ikke er Dansk Folkepartis politik at køre Robin Hood-politik. Vores grundholdning er helt klart, at der skal være lige vilkår for alle, uanset på hvilket niveau de er rent økonomisk. Så jeg vil sige, at Dansk Folkeparti kan støtte Socialdemokratiets forslag.

Mikkel Warming (Ø): I første omgang vil jeg prøve at svare på de spørgsmål, som Det Radikale Venstres ordfører rejste. Det var nemlig ekstremt relevant at sige: Jamen kan lejerne

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

---

i den almene sektor bære at skulle bidrage med 2,3 mia. kr. til kommunens kasse? Næh, og de behøver heller ikke.

Det er jo det, der er det interessante men ret oversete ved det, man er ved at lave nu ved at sætte hjemfaldsklausulerne, tilbagekøbsklausulerne i gang over for den almene sektor, nemlig at det beboerdemokrati, som trods alt findes i den almene sektor, betyder, at det er beboerne på generalforsamlinger, der skal vurdere, om de ønsker at betale 500, 700, 1.000 kr. mere om måneden for at købe sig fri for tilbagekøbsklausulen. Det skal de selv bestemme.

Vil de det? Vi tror det ikke, når de selv kan bestemme det. De vil sige nej. Det er de i deres ret til at gøre. Så vil man ikke kunne indfri de tilbagekøbsklausuler. Kommunen vil derfor tilbagekøbe ejendommene for en meget beskedne pris selvfølgelig, og så vil der ske det, at for at kunne kapitalisere de værdier og opfylde de gældsforpligtelser, som har fyldt jeg ved ikke hvor mange procent af indstillingen fra Økonomiforvaltningen, som har fyldt utrolig meget i Venstres, Konservatives og Socialdemokratiets taler her, så er den eneste måde at kapitalisere de værdier på at sælge ejendommene.

Derved forsvinder det boligsociale, der ligger i anvisningsretten, hvor kommunen har mulighed for at give boliger til folk med boligsociale problemer, hvis det ryger ud på det private som andelsforeninger eller privat udlejning.

Min pointe er: Nej, lejerne kan ikke bære det. Kan kommunen bære, at vi sætter gang i en proces, hvor vi meget vel risikerer, at vi sender i omegnen af 33.000-35.000 lejligheder ud af den almene sektor, uden for anvisningsretten, ud på det private marked? Kan vi så bære de boligsociale forpligtelser, kan vi løse de boligsociale problemer, vi har i København? Det er, hvad der efter al sandsynlighed vil ske.

Det forslag, Enhedslisten har stillet, og hvor jeg specielt vil bede De Radikale om at overveje her på falderebet, om man ikke skulle overveje at stemme for, er jo ikke, at man udskyder sagen, det er jo ikke, at man siger, jamen de skal ikke betale. Det er, at hvis de almene afdelinger vælger ikke at betale, efter at de kan få mulighed for at lave henlæggelser og alt det der, som overborgmesteren og Lars Engberg var inde på, så prøver man at lave en deal, der hedder, at kommunen overtager ejendomsretten.

Man laver en aftale med de almene selskaber om at have brugsretten, en aftale, der er uopsigelig, så man sikrer, at de boligsociale forpligtelser opfyldes. Samtidig er der en vis forrentning, hvor man netop siger, at det handler også om økonomi det her, men det handler også om at have en grundlæggende mulighed for at opfylde de boligsociale forpligtelser i København.

Vores forslag handler derfor om at sige, at det er forhandlingsmandatet ved tilbagekøb.

Jeg vil indtrængende bede Det Radikale Venstre, fordi de har stillet nogle meget relevante spørgsmål her i 1. runde, om at overveje at stemme for Enhedslistens ændringsforslag, når det kommer til afstemning.

Morten Kabell (Ø): Min, jeg var lige ved at sige boligpolitiske ordfører, Mikkell, klarede det jo så ganske glimrende generelt.

Jeg er bare gået op for at efterlyse en enkelt ting, nemlig en kommentar fra de forskellige partier til det forslag, vi har fremlagt om respektpåtegningerne. Der synes jeg afgørende, at jeg

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

---

mangler en kommentar. Det er stadig afgørende, at vi får genindført de respektpåtegninger, således at meget af den meget nødvendige renovering, der skal finde sted rundt omkring i den almennyttige sektor, kan påbegyndes. Det kunne jeg godt tænke mig nogle kommentarer til.

Det kan jo ikke være sådan, at man overhovedet ikke har tænkt sig at forholde sig til spørgsmålet. Det kan selvfølgelig godt – så hedder det 7-0 lige om et øjeblik, når vi skal til afstemning – gå hen og blive underholdende.

Men da jeg ikke tror det, så kunne jeg godt tænke mig nogle kommentarer fra de forskellige partier til, hvad holdningen er til det. Og ifald man ikke har tænkt sig at støtte det: Hvorfor så ikke?

Lars Hutters (L): Når jeg nu går ind i 2. runde, så skyldes det Søren Pind fra Venstre og ikke mindst Thustrup Hansen fra De Konservative, som har udbredt den opfattelse i aften her i Borgerrepræsentationen, at da Borgerrepræsentationen i sin tid, den 7. maj 1906 efter 2 års udvalgsbehandling, vedtog, hvordan og hvorledes tilbagekøbsrettighederne skulle anvendes, så var det ene og alene for, at Københavns Kommune økonomisk, om man så må sige skulle tage profitten.

Jeg må sige, efter at jeg har haft mulighed for under forhandlingerne i aften at se på Forhandlingerne fra den 7. maj 1906, at dette ikke er rigtigt.

Som hovedprincip bliver det slået fast, at man indfører tilbagekøbsdeklarationer for at sikre arealer, hvor København kan blive udbygget, at man indfører det for at forhindre, at der skal komme jordspekulation, og at Københavns Kommune, Borgerrepræsentationen, pålægger disse deklarationer ud fra den tankegang, at når disse grunde bliver solgt, vil Københavns Kommune naturligvis have del i værdistigningen.

Den situation, vi har i øjeblikket, drejer sig ikke om salg. Denne situation drejer sig om det, som ikke mindst borgmester Jensen den 7. maj 1906 slog fast i Borgerrepræsentationen, at man ville sikre sig, at alle, der ønskede at være med til at bygge København op, naturligvis skulle have mulighed for det. Og man talte på det tidspunkt om, at det skulle gælde i mindst 100 år, før man på ny tog stilling til det.

Hvis vi skulle følge, hvad der blev besluttet den aften, den 7. maj 1906, i Københavns Borgerrepræsentation, så er vi kun i 1999 og ikke i 2006, sådan som det egentlig blev besluttet dengang, og så skulle man egentlig først tage stilling til det med værdistigningen, hvis der var tale om salg.

Jeg vil godt have lov til at slå fast, at den betænkning, der lå til grund for det, i allerhøjeste grad tog hensyn til den boligsociale situation. Så jeg vil endda sige, at hvis man skulle handle i forlængelse af, hvad borgmester Jensen og andre sagde og gjorde og besluttede i 1906 i Københavns Borgerrepræsentation, så skulle man naturligvis indlede forhandlinger med de almene sociale boligselskaber om, hvordan det her skal løses.

Jeg erkender, at det er kompliceret, ingen som helst tvivl om det, men jeg synes også, at man i ånden skal følge, hvad det var, de besluttede, da de i sin tid indførte tilbagekøbsrettighederne.

Jeg kan ikke se, om Hans Thustrup Hansen fra De Konservative er til stede og har været interesseret i mit svar, men jeg vil så bede, hvis der eventuelt skulle være andre konservative

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

---

til stede i salen, dem om at sige, at borgmester Hans Thustrup Hansen fra De Konservative kan læse det i de meget lange forhandlinger, der var den 7. maj 1906.

Jeg håber, at man følger det. Jeg håber, at man tager hensyn til, at de almene sociale boliger i allerhøjeste grad har en opgave at løse, og jeg håber, at Københavns Borgerrepræsentation i aften ikke forhindrer det ved fuldstændig uretfærdigt og asocialt at begynde at inddrive milliarder, som selvfølgelig vil tvinge lejerne ud af boligerne, og vi risikerer at få et større antal hjemløse.

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): Jeg har heller ikke set borgmester Thustrup Hansen herinde, men jeg tror, det var lige før han måske var med til debatten i sin tid.

Jens Johansen (F): Det var egentlig den radikale ordfører, der opfordrede os til at være effektive, som fik mig herop.

Jeg må sige, at det indlæg, vi fik fra De Radikale, fra ordføreren, i og for sig var ret interessant. Det var ligefrem ved at blive rigtig spændende på et tidspunkt, fordi den var lidt oppe og svinge omkring huslejeniveau, og hvad det betyder for lejerne i de almene boligforeninger, hvis de skal finansiere tilbagekøbet over huslejen, men så fusede den ud.

Det er et utrolig vigtigt spørgsmål det, som den radikale ordfører stillede her. Det er hele motivationen for, at vi har stillet dette ændringsforslag, at vi ikke vil være med til umiddelbart at pålægge lejerne så store huslejeforhøjelser, som der reelt er tale om.

Der er i indstillingen belyst 2 boligforeninger, nemlig de 2 boligforeninger, som nu er varslet opsigelse. Det synes vi er meget høje huslejer. Vi synes også, at der er nogle oplysninger, som lidt mangler.

Så jeg forstår slet, slet ikke det radikale udsving her, medmindre det er udsving af den karakter, som den gamle døgnbrænder, Jens Peter Jensen, beskrev på denne måde:

»De Radikale er som kohaler: De svinger fra si' til si', og der er ingen, der aner, hvor de lander«.

Så vil jeg sige, at vi undlader at stemme til Enhedslistens ændringsforslag. Vi mener, at en så detaljeret opgørelse over vilkårene må være resultat af en forhandling. Det forhandlingsresultat vil vi ikke pålægge hverken boligselskaber, ministerium eller kommune. Vi mener, at parterne skal forhandle.

Hvis parterne, forvaltningen og boligselskaberne, kommer og decideret forelægger en sådan mulighed, så synes jeg, vi skal tage stilling til den på det tidspunkt. Derfor vil vi heller ikke afvise den, men vi vil undlade at stemme.

Vi mener om garantiene, at accepten vil vi stemme for.

Så vil jeg sige til det socialdemokratiske ændringsforslag, at vi kan stemme for det 1. »at«, men medmindre Lars Engberg forklarer lidt bedre, hvad det 2. »at« egentlig går ud på, så må vi undlade at stemme til det. Vi kan ikke forestille os, at de boligforeninger, det her drejer sig om, alene skal løse kommunens, varetage kommunens boligsociale opgaver. Hvad ligger der i det 2. »at«, Lars Engberg?

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

Mikkel Warming (Ø): Det sidste vil jeg da også gerne have svar på fra Socialdemokratiets side.

For os er det lidt rystende at opleve en debat som denne, hvor det i princippet er en af de meget store beslutninger, som kan få konsekvenser for byens udvikling i de næste 50 år. Hvis det får de konsekvenser, vi frygter, nemlig en stille og rolig afvikling af den almene sektor, så vil det ændre denne bys udseende, denne bys beboersammensætning meget grundlæggende. Det fortjener altså mere engagement fra de partier, der står bag den beslutning, hvis konsekvenser kan blive ret store.

Bare en lille detalje: Vi har stillet forslag om at genindføre respektpåtegningerne, altså at kommunen vil respektere de lån, der måtte være optaget i en ejendom til vedligeholdelse og renovering, hvis kommunen måtte overtage den, tilbagekøbe den før lånet udløber. Det har man gjort før, det synes vi er rimeligt og fornuftigt. Kommunen har vel ikke nogen interesse i at overtage en dyngne ruiner eller i hvert fald slet vedligeholdte ejendomme.

Vi synes, det er rimeligt at lave disse respektpåtegninger, fordi ellers kan man ikke optage lån. Vi ved, der er boligafdelinger med disse problemer. Det ved man i hvert fald i Økonomiforvaltningen; de har fået det at vide. Om de har ladet den viden gå videre, ved jeg ikke, men man må dog kunne bede om at få en smule respons på sådan et forslag, vel specielt fra det største parti, Socialdemokratiet, hvis bånd til den almene boligbevægelse, engang i hvert fald, har været meget tætte.

Så må man stille sig det spørgsmål: Hvorfor er det så vigtigt? Hvorfor kan man ikke indgå i en form for forhandling – og det er derfor vi har lavet det forslag, vil jeg sige til SF – efter nogle retningslinier, som skal udmunde i et forhandlingsresultat, der skal forelægges Borgerrepræsentationen?

Det var for at give nogle signaler om, hvad vej man kunne gå for at få en fornuftig løsning, således at man ikke, sådan som man lidt frækt kunne sige SF's forslag var, skal forhandle ud i det blå. Det var ideen med det forslag, vi har stillet.

Hvorfor er det så så vigtigt at få dette igennem her og nu, troværdighed, gældsafdragelse osv.? Det kunne måske også have noget at gøre med de boligpolitiske visioner, man måtte have for byens fremtid. Fordi hvis man ikke vil være med til, og det er en ufravigelig betingelse fra vores side, at sikre, at disse almene ejendomme ikke ryger ud på det private marked, og at anvisningen, de boligsociale rettigheder dermed forsvinder, så siger man også, at man, og det er man nødt til for at kapitalisere dem, er nødt til at sælge dem, og så er det en anden by, vi har. Det synes jeg oprigtigt talt, man skulle forholde sig til.

Lars Engberg (A): Det er kun et forsøg på svar på det, Jens Johansen rejser, som siger, at han godt kan stemme for det 1. »at«, og det tror jeg i øvrigt, der er bred enighed om.

Men hvad betyder egentlig det 2. »at«? Jeg ved ikke rigtig, om jeg har forstået spørgsmålet rigtigt, for jeg synes jo egentlig, det er ret indlysende, hvad der står. Men jeg vil så i hvert fald fremhæve 2 ting, som måske kan bidrage til en forståelse.

Vi snakker om de 2 almene boligejendomme, som er i spil i år 2000, som det ene, og som det andet, at det her skal ikke løse, Jens Johansen, de boligsociale opgaver i Københavns

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

Kommune. Det er der ingen, der drømmer om, at det kan. Der er såmænd ikke volumen nok i det, men det skal indgå i en løsning.

Henrik Morgen (B): Jeg vil godt sige til Enhedslisten, at jeg nu har læst jeres 2 forslag igen og har da helt klart sympati for det sekundære forslag. Sagen er bare, at vi finder det formuleret bedre, men i virkeligheden med den samme mening, i det af Lars Engberg fremsatte forslag, og det har jeg jo tilkendegivet, at vi har sympati for.

Jeg vil dog, og det er en kommentar til Enhedslisten, men også til Socialdemokratiets forslag, Lars Engberg, den 2. pind, sige, at det problem, vi har med det her, er, at vi er meget, meget bekymrede for, at man åbner en ladeport på klem ved at gå ind i tilbagekøb af de her ejendomme. Uanset om vi så taler frem til år 2000 osv., så vil det uundgåeligt danne nogle forventninger ude i andre almennyttige lejerforeninger, som jeg ikke er helt sikker på, at vi har tænkt ordentligt igennem.

Jeg vil også godt sige til Enhedslisten, at til forskel fra Ø har vi altså i Det Radikale Venstre øjensynlig en noget større sympati for den private boligsektor. Jeg kan ikke se det forfærdelige i at få en stærkere andelssektor, en stærkere andelsboligbevægelse i København med selvforvaltning og med et lokalt beboerdemokrati, som så vil blomstre langt bedre, end vi desværre må konstatere det er tilfældet i den almennyttige lejesektor, som vi kender det i dag, hvor beboerdemokratiet ved gud lider hårde kår mange, mange steder, for ikke at sige næsten overalt.

Til Jens Johansen: Gentagelse fremmer forståelsen, som man siger, og jeg vil da gerne gentage eller skære helt ud i pap, hvad det egentlig er, Det Radikale Venstre mener. Vi holder fast på tilbagekøbsrettigheden som et helt centralt værktøj i den overordnede politik, vi fører her i Københavns Borgerrepræsentation. Det er det vigtigste.

Dernæst må jeg sige, at vi har en moralsk forpligtelse, sådan finder vi det i hvert fald, at vi ønsker at tage størst muligt hensyn til den allerringest stillede del af boliglejerne, og det er den del, vi gerne vil have sikret er belyst 120 pct., og altså at man har en helt realistisk vurdering af, om vi overhovedet kan få det provenu på de 2,3 mia. kr., eller noget derhenad, hjem.

Så Jens Johansen, gentagelse fremmer forståelsen, men det gør samtalen også. Vi tror på samtalen i det her, og det var derfor, jeg godt lige ville bringe de her ting op.

(Kort bemærkning).

Mikkel Warming (Ø): Har Det Radikale Venstre fået den garanti af nogen, Henrik Morgen på partiets vegne efterlyser? Nej, det har de ikke, og i så fald af hvem og hvornår, for det er ikke sket mellem det 1. og det 2. indlæg? Så hvornår er den kommet, hvis der bliver nikked nede hos Det Radikale Venstre nu, at den garanti er hjemme? Man må meget gerne komme herop og uddybe, hvornår den så er faldet og fra hvem. Hvis den er faldet sådan, at Det Radikale Venstre kan tro på det, så vil vi andre da også gerne have det at vide.

En anden ting er, hvorfor det ikke bare må blive privat? Der er den lille, men ualmindelig afgørende forskel på den almene og den private sektor, at kommunen har anvisningsret til ledige lejligheder i den almene sektor. Det vil sige, at hvor kommunen skal gå ind og hjælpe folk med at skaffe en bolig, har kommunen mulighed for at sikre disse mennesker en bolig i i

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

Københavns tilfælde en tredjedel af de ledige lejligheder i den almene sektor, og vi har for få, ikke nødvendigvis i den almene sektor, men vi har for få boliger i København, efter at man solgte de kommunale. Det er i hvert fald min opfattelse, fordi der er problemer med flygtninge, der bliver placeret på hoteller, fordi man ikke kan finde boliger. Der er problemer med at finde genhusningsboliger osv., osv., osv.

Det er forskellen, og derfor er det ikke bare lige meget, langtfra.

Jens Johansen (F): Jeg synes, det er ganske udmærket at få gentaget, at De Radikale altså vil få belyst konsekvenserne for boliglejerne ved tilbagekøbet, huslejeforhøjelser. I en af de foreninger, der her er tale om, er det 30 pct. Det er jo en ret stor huslejeforhøjelse. Jeg ville i hvert fald synes, at det var det, hvis det var mig. Det tror jeg alle ville.

Jeg har heller ikke umiddelbart indtryk af, at det er huslejeforhøjelser, som de private ejere, som har benyttet sig af retten til frikøb, har oplevet. Det tror jeg ikke. De har også anderledes vilkår, i og med at de kan fradrage udgifterne til lånene, som finansierer det. Så det er en voldsom belastning af boliglejerne, mere end det er af ejerne.

Men jeg synes, det er godt, at De Radikale vil være med til at få det belyst til bunds.

Så vil jeg sige, at jeg synes stadig væk, det er svært at forstå, hvad det er Lars Engbergs forslag, eller hvis det nu er forslaget, går ud på. Jeg må konstatere, at jeg ikke fik svar på det spørgsmål, jeg stillede. Derfor vil jeg meddele, at SF vil undlade at stemme til det 2. »at« i Socialdemokratiets ændringsforslag.

Lars Hutters (L): Ligesom Mikkel Warming fra Enhedslisten vil jeg utroligt gerne bede Det Radikale Venstre om at fremlægge de garantier, som de mener, de har fået i denne sag. Det er ikke noget, som jeg tror, at nogen af de andre partier i Borgerrepræsentationen på nuværende tidspunkt kender noget som helst til. Det synes jeg er ret vigtigt for en ærlig og korrekt beslutningsproces i denne meget, meget, meget store og komplicerede sag.

Så vil jeg sige, at denne debat i aften har haft 2 hovedtemaer. Der er 2 ganske forskellige hensyn, denne debat afspejler. Jeg er nødt til at slå fast over for alle i Borgerrepræsentationen, at det ene hensyn kommer til at ligge under det andet, hvordan man nu anskuer det.

Jeg tror, alle i Borgerrepræsentationen bemærkede, først overborgmesteren og så den socialdemokratiske ordfører, Lars Engberg, at det for dem først og fremmest var en indtægtskilde, en mulighed for gældsafvikling.

Der vil jeg så godt have lov til at slå fast, at det kommer til at ske på bekostning af lejerne, dem, der bor i de almene boliger, at den gældsafvikling kommer til at finde sted. Man kan komme med al mulig lyrik i spørgsmålet om, at man tager hensyn, sådan som Det Radikale Venstre forsøger at gøre det, at man tager hensyn til lejerne, der skal bo i de almene boligelskaber. Men hvis man vedtager Socialdemokratiets forslag her i aften, så er man i gang med at afvikle den almene boligsektor.

Så derfor, hvis det er lejerne, man vil tage hensyn til, så skal man forkaste Socialdemokraternes forslag, så skal man ikke tage redegørelsen til efterretning, som jo stort set betyder, at så er der ikke noget at forhandle om, så har man skudt af. Det, der står her fra Lars Engbergs side, er jo det rene lyrik.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

Tag dog lige og vær politisk ærlig. Jeg vil for de partier i Borgerrepræsentationen, der har jeg da bemærket SF og Enhedslisten og forhåbentlig også Preben Møller Hansen fra Fælles Kurs, at man ikke skal vedtage det her. Man skal tværtimod skønne på, at der skal være frie forhandlinger, hvor de almene boligselskaber får en forhandlingsret til at få igennem, at man tager hensyn til lejerne.

Man har talt så meget om, at man ikke har fået belyst konsekvenserne af, hvad der sker. Jamen man da allerede set toppen af isbjerget: Det er de hjemløse. Deres antal vokser i øjeblikket, ud fra, hvad der tidligere er sket i Borgerrepræsentationen. Gennemfører man det her i aften, så er det desværre ikke svært at sige, hvad der vil ske: Det vil vokse, det vil simpelt hen vokse, det vil være en raketmotor, man sætter i gang i den sociale udstødning.

Så jeg kan kun anbefale, at man ikke stemmer for Lars Engbergs ændringsforslag, der jo som det væsentligste har, at man tager redegørelsen til efterretning, og så lægger man op til de sociale boligselskaber: Vil I skydes, eller vil I hænges? Der er overhovedet ikke nogen reelle forhandlingsmuligheder, hvis man vedtager det her.

Ole Hentzen (C): Denne debat synes jeg ligesom har drejet sig meget om selskaberne. For mig er selskaberne egentlig underordnet de mennesker, der bor i dem, som egentlig er det væsentligste. Det håber jeg sådan set også, Lars Hutters inderst inde mener. Jeg tror ikke, han er en forkæmper for den pamperbevægelse, som jo i mange år var kendt som det.

Det, jeg synes har fortegnet debatten i dagspressen gennem længere tid, ministerens uvidenhed, boligselskabernes forvrængning af sandheden, er, at man hele tiden bliver ved at snakke om frikøb eller konfiskation fra kommunen.

Der er jo altså den tredje mulighed, som også private benytter sig af, nemlig en udskydelse af tilbagefaldsdeklarationen. De der regneeksempler, som jo har været oppe i dagspressen, om, at alle skal gå fra hus og hjem, og alle skal ende som hjemløse, eller Lars Hutters' udtalelse om, at vi forøger antallet af hjemløse med alle dem, der nu forsvinder ud af den almennyttige sektor, jamen det er jo rendyrket vrøvl.

Der er jo lavet eksempler på, hvad det maksimalt vil kunne koste om måneden i huslejestigning i de 2 boligforeninger, vi snakker om, i år 2000, hvis de laver en udskydelsesordning. Det er jo en beløbsramme, som siger mellem 300 og 500 kr. om måneden.

Og så er der nogle, der siger, det er for meget, og det er dem, der ikke har forstand på det, fordi der står jo også i disse ting, at det skulle være lejeforhøjelser. Jeg er ked af at sige det: I nogle tilfælde vil det ikke engang give lejeforhøjelser, for det er jo gamle bevægelsesandele, som er så, om jeg så må sige billige, at det, de afleverer pr. måned til de enkelte selskabers fonde, er så store beløb, så det, det her ville stige om måneden ved, at de skulle have den prioritet inde, som en udskydelse nu koster, jamen det reducerer jo det, der skal indbetales i fondene i det enkelte selskab, for det er jo en byrde, der ligger på den enkelte afdeling.

Så derfor er der ikke det der store økonomiske frygtscenarie, det eksisterer ikke. Men jeg kan godt se det betimelige i i denne debat at blive ved at hænge det op, som om det er den eneste sandhed, at alle skal gå fra hus og hjem. Det er noget pladder, venner. Kom nu til fornuft!

Jeg kan sige, at vi stemmer for det af Socialdemokratiet fremlagte ændringsforslag.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): Må jeg bare sige til dem, der skaber det der skræmmebillede med, at det her handler om, at nu skal 35.000 almene boliger i København – samtidig med at jeg starter med at sige, at den almene sektor kommer også i fremtiden til at spille en helt central rolle i løsningen ikke alene af boligsociale, men også af helt almindelige københavnernes boligsituation og skabe rammer om livet for tusindvis af københavnere i de næste mange, mange år.

Det handler ikke her om at stå, det er derfor, Lars Engberg har formuleret det ændringsforslag, som klart er balanceret. Det er ikke identisk med det sidste ændringsforslag, som Enhedslisten har stillet, det er klart, men det er et ændringsforslag, som signalerer, at hvis de 2 ejendomme købes tilbage, ja, så er det ikke med henblik på at sælge de ejendomme. Det er heller ikke en vedtagelse om, at samtlige ejendomme skal overtages af kommunen.

Jeg vil godt sige til Enhedslisten, Mikkel Warming, det her med at stå her og slå sig op som ridder af den almene sektor i København, jeg ved ikke, hvor mange gange Mikkel Warming har været med til at stemme gode og fornuftige almene projekter ned i Borgerrepræsentationen i de år, Mikkel Warming har siddet her, det er jo ikke småting. En redegørelse, som Enhedslisten var med til at tage til efterretning i Økonomiudvalget, som kun kom i Borgerrepræsentationen, fordi Lars Hutters og andre brugte deres initiativret.

Så lad være med det der og lad være med de der skræmmebilleder og lad os tage det næste gang vi kommer til at diskutere almene boligprojekter i København, det synes jeg kunne være spændende, der hvor der ligger beboerdemokrati og beboerdemokratiske beslutninger, bagefter. Så synes jeg, det kan være spændende og udfordrende for Enhedslisten at prøve en gang imellem at være med til det også i fremtiden.

Spørgsmålet, som Henrik Morgen stiller, om, hvor smertegrænsen går: Jamen det er jo svært at vurdere, og det bliver jo beboerne i de enkelte afdelinger, der kommer til at vurdere smertegrænsen., på samme måde som de gør det i dag.

Nu skal vi ikke snakke konkrete projekter, men jeg er da enig i, at det beløb, der er tale om i en af de 2 ejendomme, vi taler om, i en frikøbssituation, er ganske meget. Det er jeg helt enig i. Der kan også være andre scenarier for andre ejendomme, som ville se anderledes ud. Men smertegrænsen er det, de enkelte beboere i beboerdemokratiet i de enkelte afdelinger selv vurderer.

Når vi har stillet, undskyld, Lars Engberg har stillet det 2. ændringsforslag, så er det ikke for at sige, at de her afdelinger, de 2 ejendomme, hvis de måtte blive overtaget, alene skal bruges til at løse boligsociale problemer, men et klart signal om, at de også skal indgå i løsningen af det, hvis den situation måtte opstå.

Henrik Morgen (B): Jeg er kaldt op denne gang på foranledning af Enhedslisten, Mikkel Warming.

Jeg mener ikke, at vi har fået nogen garanti her i aften, jeg har i hvert fald ikke hørt nogen, og jeg har egentlig heller ikke forventet den.

Til gengæld må jeg sige, at jeg opfatter – det vil jeg meget gerne bede Socialdemokratiet om at bekræfte – den 1. pind i Lars Engbergs ændringsforslag som at en belysning af området,

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

---

som vi netop har ønsket, selvfølgelig vil indgå som et naturligt element i den henvendelse, man vil rette til By- og Boligministeriet.

Når det er sagt, så må jeg sige, at jeg føler mig meget beroliget af overborgmesterens udtalelser og med den understregning omkring pind 2, om tilbagekøb af de 2 konkrete ejendomme.

Med den bemærkning, at det her ikke bør danne præcedens, så er vi villige til med den nuværende formulering at støtte det samlede ændringsforslag fra Lars Engberg.

(Kort bemærkning).

Jens Johansen (F): Jeg er meget glad for overborgmesterens udlægning af teksten. Det må jeg sige, det lykkedes.

Jeg noterede mig dog en forskel, idet overborgmesteren nævnte, at de 2 foreninger skal anvendes til at løse kommunens boligsociale problemer, mens Lars Engberg sagde noget andet. Så vil jeg spørge overborgmesteren, hvor mange almene boligprojekter er der på vej i røret her i kommunen, hvor mange har vi, der ligger klar, altså gode projekter?

Preben Møller Hansen (P): Ved min debuttale her i denne sal gjorde jeg opmærksom på, hvor jeg politisk befandt mig. Jeg gjorde gældende, at jeg ikke ville acceptere, at man lukkede Kommunehospitalet, at jeg ikke accepterede at nedlægge plejehjem osv., osv.

Samtidig konstaterede jeg, at denne kommune havde en samlet gæld på over 10 mia. kr., og at det kostede de københavnske skatteborgere anseligt med penge, eller også måtte man skære ind på de steder, hvor kommunen ofrede penge.

Derfor, når jeg ser en sag som denne, så tænker jeg på 2 ting.

For det første tænker jeg: Det er rart, at vi kan sikre en væsentlig del af tilbagebetalingen af det lån, Københavns Kommune har. Det betyder jo reelt, at der er muligheder for at indfri nogle af de mange ønsker, den københavnske befolkning har, uden at man skal hæve skatten.

Dernæst tænker jeg på dem, der i begyndelsen af dette århundrede blev favoriseret ved, at de indgik en aftale med Københavns Kommune om jord, hvor de kunne opføre boliger.

Nu er jeg jo ikke boligspekulant, men jeg har beskæftiget mig lidt med det i mit lange liv. Normalt er forholdet jo det, at man sikrer sig et stykke jord, som man får penge til ved hjælp af et banklån. Når det foretagende er overstået, går man i gang med at bygge huset. Så optager man et prioritetslån løbende over 20 år. Her kalkulerer man med en belægning af lejlighederne på 70 pct., og er der mere, så giver det altså kasse til bygherrerne.

Sådan fungerer det i hverdagen, og derfor skal man selvfølgelig sige til sig selv, at dem, vi her snakker om, har været favoriseret – nu vil jeg ikke sige det, jeg normalt vil sige – i hoved og i tæerne, men det er jo sådan set underordnet. Og nu står vi med muligheden for at tilbagekøbe.

Så er der dem, der siger, der kun er 2 muligheder for at indfri de penge. Det er enten at sælge eller at forhøje huslejerne. Det fortæller mig, at de mennesker ikke kender ret meget til, hvad det egentlig drejer sig om.

Det, vi står over for, er måske at få huse, hvor der er en voldsom friværdisværdi, måske er mange af disse ejendomme endda betalt. Det vil sige, at man kan i de tilfælde optage nye lån, der

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

---

sikrer, at huslejen ikke stiger, men der er penge nok til at afdrage de nye lån i ejendommen. Ergo er, at det så ikke går ud over de borgere, der bor der.

Så er der nogle, der er lidt gale på de private. Nu er jeg jo lidt heldig, måske også uheldig. Jeg har i 25 år administreret en stor herskabsejendom i Herluf Trolles Gade 5. Der havde jeg den opfattelse, at denne ejendom ikke måtte give overskud, hvilket indebar, at de, der havde lejligheder på ca. 350 m², sad for 1.400 kr. om måneden. Sådan kan man godt risikere, at der er andre, der også tænker, ligesom vi gjorde, da vi stod for administrationen af den nævnte ejendom.

Det vil sige, at man ikke skal male fanden på væggen, men det er der nogle af mine venner, de kan sgu ikke andet. Af en eller anden mystisk årsag er det ligesom om de skal fare i blækhuset og sige en hel masse lo... en hel masse – ja, ja, jeg sagde det ikke rigtigt, jeg var lige ved. Det synes jeg er skammeligt.

Jeg synes, at de forslag, der er kommet fra Socialdemokratiet, netop indebærer mulighed for, at vi kan sikre, at vi stadig væk har hånd på det sociale almennyttige boligbyggeri her i København. Men hvis vi skændes om tingene, så opnår vi ikke ret meget andet end at splitte flokken, i stedet for at bestyrelsen eller Borgerrepræsentationen her optrådte enigt.

Det eneste, der ærgrer mig i det her, var, at jeg var ved at kæle med en af pigerne herinde, og så sagde ham Lars Hutters sgu noget, som jeg ikke fik fat i ud over mit navn, og det var jo ærligt, men kysset var sgu meget rart. Men på den anden side må du komme og hviske mig i øret, når du skal sige et eller andet om mig. Det kan vi vel nok blive enige om.

Men jeg synes, vi skulle tage os sammen og sige: Her er der et problem, som kan løse vores økonomi, men også sikre det almennyttige sociale boligbyggeri her i København. Og så stemmer vi alle sammen for det socialdemokratiske forslag. Tak.

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): O.k. Budskabet var godt nok. Konklusionen gik lidt over tidsfristen.

Borgmester **Søren Pind**: Ja, det er jo ikke nemt at komme efter Preben Møller Hansen. Derfor skal jeg også bare for god ordens skyld fastslå ganske enkelte ting.

Nemlig at vi i Venstre har studeret det 2. »at« i Lars Engbergs forslag, og vi opfatter det i og for sig som så åbent også i forhold til andelsmuligheder og andet, at vi tiltræder det, hvordan skal jeg sige det, i forståelse af vores egen forståelse af formuleringen. Det vil sige, at vi faktisk kan støtte begge »at«'er.

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): Det lyder ikke rart. Så er det Morten Kabell for en hel bemærkning.

Morten Kabell (Ø): Søren Pind mente, det var svært at komme efter Preben Møller Hansen. Jeg vil give Søren Pind den cadeau, at der plejer at være saglighed i Søren Pinds indlæg – o.k., lidt i hvert fald.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

Overborgmesteren noterede sig nogle ting i forhold til den behandling, der havde været i Økonomiudvalget, heriblandt at Enhedslisten i Økonomiudvalget havde taget redegørelsen til efterretning.

Men det er måske værd at huske på, og det glemte overborgmesteren, det må være tilfældigt, at Enhedslisten jo netop havde en protokolbemærkning, som gik ud på, at vi ikke kunne acceptere, at kommunalt tilbagekøb af ejendommene skal føre til, at boligerne overgår til privat eje, herunder andelsformen. De ændringsforslag, der er blevet stillet i dag, er en udmøntning af det forbehold.

Men når det handler om, det vil jeg godt sige helt ærligt, om vi har tiltro til, at Socialdemokratiet med de socialdemokratiske udmeldinger, der er kommet fra denne talerstol og bag mig, er med på den politik, så er svaret: Nej, det har vi ikke.

Så må vi konstatere, at Socialdemokratiets ændringsforslag mener vi stadig er uklare. Hvad ligger der i det forslag, som Lars Engberg har skrevet under på? Hvad ligger der i det 1. »at«, hvor der står, at man skal indgå i en dialog om at sikre beboerne i almene boliger bedre muligheder? Og såfremt der ikke er nogen forskel på det og det første af Enhedslistens forslag, hvorfor kan man så ikke stemme for det?

Hvad ligger der i øvrigt i det 2. »at«? Ligger der her, at kommunen entydigt og nærmest bindende markerer, at man vil købe også ejendommen Guldberg, hvad alle jo ved vil betyde, at der skal ydes erstatning, den fulde genopførelseserstatning? Der er ingen, der på nuværende tidspunkt aner, hvad de økonomiske forhold vil være omkring tilbagekøbet af Guldberg. Vi kan i en worst case-situation ende med, at kommunen skal ud og lægge en kvart milliard for det tilbagekøb.

Ligger der i Socialdemokratiets udmelding, at man er parat til det fuldstændig uden noget som helst, og hvor vil man dog finde de penge? Så kan vi da for alvor sige, at pengene fosser ud af kommunekassen, frem for at man sørger for at finde seriøse løsninger.

Så har jeg nogle få sekunder tilbage, de skal gå til Fælles Kurs. Jeg kan konstatere, at Preben Møller Hansen tilsyneladende, med hans egen, sikkert en sprogbrug, han selv kunne bruge, ikke aner en kæft og en hujende fis om den almennyttige sektor. Der er ikke nogen tilgængelig friværddi i den almennyttige sektor, og de lån, der må tages, om der er en friværddi i ejendommene, kan alene gå til forbedringsarbejder.

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): Jeg synes trods alt ikke, at de kraftudtryk, Morten Kabell brugte her, var så slemme endda.

Mikkel Warming (Ø): Vi bliver snart nødt til at få et svar fra vor højtelskede overborgmester og gerne de øvrige socialdemokrater på, hvordan pokker man vil kapitalisere de 2,3 mia. kr., når man har overtaget ejendommene uden at sælge dem. Det kan man ikke.

Når hele argumentationen er bygget op om, at man skal afdrage kommunens gæld, så giver det kun mening i forhold til tilbagekøb. Det vil sige, at kommunen overtager ejendommene med henblik på at sælge dem. Og så forsvinder anvisningsretten, så forsvinder muligheden for boligsociale anvisninger. Det kan man ikke snakke sig uden om. Man kan selvfølgelig lade være med at svare, det gør overborgmesteren ganske genialt.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

Jeg er ganske klar over, at der er vid forskel på overborgmesterens og Enhedslistens boligpolitiske visioner. Ja, f.eks. ligger dette jo, hvor vi frygter, det bærer hen ad, nemlig at man i realiteten smider over 30.000 almene boliger med tiden ud på det private marked, fint i tråd med de visioner, eller hvad man nu vil kalde det, der er kommet fra overborgmesterens kontor, Økonomiforvaltningen, om at fjerne hver anden lille lejlighed i København, om at et af de 3 hovedmål i budgetbehandlingerne, i den økonomiske politik, er at skabe en bæredygtig befolkning.

»Bæredygtig« har ikke i Økonomiforvaltningens og overborgmesterens mund noget som helst med miljø at gøre. Det handler alene om penge. Det handler om, er jeg bange for, også med de udmeldinger, der er kommet i dag, hvor vi ikke kan få nogen garantier for, at hvis man overtager ejendommene, så er det for at bruge dem selv.

Det er det, der ligger i vores ændringsforslag. Hvis vi ikke kan få nogen garantier for det, så er vi alvorligt bange for, at det, der lægges op til her, den præcedens, man måtte danne, hvis man gør det, og det er dér, vi er uenige, er en meget anderledes befolkningssammensætning i København, fordi man åbenbart i Socialdemokratiets top har et grundlæggende ønske om at få en anden befolkning, en såkaldt bæredygtig befolkning, ved at gøre det således, at vi ikke kan bruge de almene boliger, vi har i dag, til boligsocial anvisning ved med tiden at sende dem ud i det private marked.

Desværre falder de her ting smukt i tråd med de ting, vi har hørt tidligere, som jeg også sagde, fra Økonomiforvaltningen. Derfor har vi ikke tillid til det, topsocialdemokrater i dag, det være sig overborgmesteren eller Lars Engberg, kommer og siger her fra talerstolen, fordi man ikke er indstillet på at give nogen som helst form for garantier.

Lars Hutters (L) stillede følgende ændringsforslag: "Borgerrepræsentationen udsætter en stillingtagen til redegørelsen fra Økonomiforvaltningen om Københavns Kommunes tilbagekøbsrettigheder med henblik på at gennemføre forhandlinger mellem Københavns Kommune, de almene boligorganisationer og By- og Boligministeren. Forhandlingernes formål er at sikre en social bæredygtig løsning på de problemer, der opstår i forbindelse med tilbagekøbsrettighederne i forhold til den almene boligsektor."

Ændringsforslaget blev forkastet med 44 stemmer imod 1.

For stemte: L.

Imod stemte: A, F, O, V, C, B, P og D.

Undlod at stemme: Ø.

Beslutningsforslaget fra Jens Johansen (F) (308/99) blev forkastet med 36 stemmer imod 16.

For stemte: F, Ø og L.

Imod stemte: A, O, V, C, B, P og D.

Morten Kabell (Ø) stillede følgende ændringsforslag:

"Forslag 1.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Modet 17. juni 1999

”Borgerrepræsentationen vedtager at genindføre respektpåtegningerne i forhold til den almennyttige sektor.”

Forslag 2.

Primært forslag:

Økonomiforvaltningen pålægges at forhandle med boligselskaberne med henblik på at i tilfælde af tilbagekøb overtager Københavns Kommune ejendommene i den almennyttige sektor efter de retningslinier, boligselskaber tidligere har tilbudt kommunen, samt efter følgende:

- overtagelsen sker vederlagsfrit
- brugsretten og administrationen varetages af det hidtidige boligselskab
- aftalen indgås med en uopsigelighed fra Københavns Kommunes side på 30 år og herefter med et varsel på 5 år
- der betales til Københavns Kommune en forrentning af ejendomsværdien.
- Størrelsen fastsættes efter forhandling.
- Borgerrepræsentationen præsenteres for et forhandlingsresultat senest den 15. oktober 1999.”

Sekundært forslag:

”I tilfælde af tilbagekøb af ejendomme i den almennyttige sektor vedtager Borgerrepræsentationen:

- at Københavns Kommune overtager ejendommene med boligudlejning som eneste formål.

Københavns Kommune retter i samarbejde med boligselskaberne henvendelse til regeringen med henblik på at ændre lovgivningen så den almennyttige sektor kan hensætte til betaling for tilbagekøbsklausulernes bortfald.”

Forslag 1 i ændringsforslaget blev forkastet med 36 stemmer imod 16.

For stemte: F, Ø og L.

Imod stemte: A, O, V, C, B, P og D.

Forslag 2, det primære forslag, blev forkastet med 36 stemmer imod 8.

For stemte: Ø og L.

Imod stemte: A, O, V, C, B, P og D.

Undlod at stemme: F.

Forslag 2, det sekundære forslag, blev forkastet med 36 stemmer imod 8.

For stemte: Ø og L.

Imod stemte: A, O, V, C, B, P og D.

Undlod at stemme: F.

Lars Engberg (A) stillede følgende ændringsforslag: ”Redegørelsen om kommunens tilbagekøbsrettigheder tages til efterretning, idet Borgerrepræsentationen beslutter,

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

---

at kommunen med henblik på en efterfølgende fælles henvendelse til By- og Boligministeriet indbyder repræsentanter fra den almene sektor til at indgå i en dialog om at sikre beboerne i almene boliger bedre muligheder for at anvende frikøbs- og udskydelsesordningen; samt

at kommunen, såfremt de pågældende almene afdelinger ikke måtte benytte sig af frikøbs- og udskydelsesordningen, overtager de to almene boligejendomme, der er varslet tilbagekøbt i år 2000 med henblik på, at boligerne fortsat kan indgå i varetagelsen af kommunens boligsociale opgaver."

Jens Johansen (F) begærede delt afstemning om ændringsforslaget.

Det 1. "at" blev godkendt med 45 stemmer. Ingen stemte imod.

For stemte: A, F, O, V, C, B, P og D.

Undlod at stemme: Ø og L.

Det 2. "at" blev godkendt med 37 stemmer imod 16.

For stemte: A, O, V, C, B, P og D.

Imod stemte: F, Ø og L.

Med 37 stemmer imod 16 godkendte Borgerrepræsentationen herefter ændringsforslagets første afsnit om, at redegørelsen om kommunens tilbagekøbsrettigheder blev taget til efterretning.

For stemte: A, O, V, C, B, P og D.

Imod stemte: F, Ø og L.

83) 306/99

Forslag til beslutning (stillet af Per Bregengaard og Mikkel Warming, Ø):

"Det pålægges forvaltningen at optage forhandlinger med beboerne i De røde barakker, med henblik på at opnå en løsning således at beboerne frivilligt flytter."

Borgmester **Per Bregengaard**: Det forholder sig jo således, at vi forhåbentlig skal i gang med at bygge en ny skole på Skoleholdervej. Problemet er, at dér ligger »de røde barakker«.

Den umiddelbare reaktion hos de folk, der bor i husene, er, at de ikke ønsker at flytte fra hus og hjem, og det er selvfølgelig en forståelig holdning at have.

Fra min tid på Nørrebro, som jo har været gennem en saneringsperiode, ved jeg også, at man bliver nødt til at bløde op. Dermed opstår der så nye krav til, hvordan man kan løse ens boligsituation. Mange ønsker selvfølgelig, at miljøet bliver samlet, men det kan også være, at der opstår forskellige interesser. Nogle lægger vægt på at blive i lokalområdet, andre vil måske, hvis man kan få en samlet udflytning, gerne flytte væk fra lokalområdet.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

Det, der ligger i forslaget, som egentlig har ligget lang tid i Bygge og Teknik, men de har ikke kunnet få taget sig sammen til at vedtage det, er jo, at man optager forhandlinger med beboerne. De ideer, som beboerne har, er, at de gerne vil have undersøgt og have mulighed for at flytte de eksisterende huse. Man kunne også forestille sig et projekt, som ligger inden for nogle af de ideer, som Boligministeriet har, hvor man laver en genhusning på lignende vilkår.

Det, der står i motiveringen, er, at man kunne forestille sig det ene, og man kunne også forestille sig det andet. Der er altså ikke nogen bindinger i det. Det, som er det centrale signal til beboerne derude, er, at man optager forhandlinger med dem og så prøver at få en løsning på deres boligsituation.

Det er jo sådan, at man skal behandle de her mennesker godt, og når de skal ud til næste sommer eller efterår, ja, så skal man altså snart sende opsigelserne til dem. Jeg ved godt, deres lejemaal er noget tricky, men vi bliver nødt til fra kommunen, også for at behandle dem godt, at sende denne opsigelse.

Jeg har lagt vægt på, at man sender opsigelsen, samtidig med at man sender det her væsentlige signal, at man indgår i forhandlinger. Så jeg synes, de to ting bør følges ad, og derfor synes jeg altså, at man hurtigst muligt skal tage stilling til denne sag. Det er den måde, man behandler de pågældende mest anstændigt på, når det er nødvendigt at bebygge deres areal derude med den her ny skole.

Hanne Nielsen (A): Vi er i Socialdemokratiet enige med Enhedslisten om intentionerne i beslutningsforslaget. Men grundlæggende skal enhver borger i denne kommune vel have en forventning om, at der bliver foretaget genhusning i forbindelse med en saneringssag.

Der er på nuværende tidspunkt endnu ikke truffet beslutning om, om der skal bygges en skole på grunden på Skoleholdervej. Økonomiudvalget skal den 22. juni tage stilling til en indstilling om, at der igangsættes en undersøgelse af Nordvestområdet i lighed med Østerbrounderundersøgelsen om lokalebehov og deslige.

Vi skal derfor anbefale, at beslutningsforslagets ordlyd indgår som et element i den undersøgelse, og indstiller derfor, at beslutningsforslaget henvises til Økonomiudvalget.

Louise Frevert (O): Dansk Folkeparti kan da også være helt enig i, at det er nogle gode intentioner, som Enhedslisten har i deres forslag. Men jeg synes, at vi skulle slå koldt vand i blodet. Jeg har erfaret, at der vil komme en rapport og et notat i begyndelsen af august om, hvorvidt der i det hele taget skal bygges en skole eller ej derude, altså i det hele taget hvordan skoleforholdene vil være ude i Brønshøj-Husum. Der vil i udvalget sikkert blive forelagt i begyndelsen af august et notat om forholdene derude, så jeg synes faktisk, at man skal vente med at finde en afgørelse på det her, til vi kommer over efter sommerferien.

Men jeg giver Per Bregengaard fuldstændig ret i, at der skal findes en eller anden løsning, så de mennesker, der bor ude i de røde barakker, får et ordentligt sted at bo. Til gengæld vil jeg nok sige, at de har vidst i et langt stykke tid, at de skulle af sted, så det kan jo ikke komme bag på nogen.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): Folk skal have en ordentlig behandling, uanset hvilken del af kommunen. Det er ikke så meget en imødegåelse af det, som Louise Frevert sagde, men uanset hvilken forvaltning der beskæftiger sig med dem, om det er den ene eller den anden eller den tredje, så har de pågældende der som andre steder en forventning om, at kommunen optræder entydigt.

Det er jo korrekt, at der ikke er truffet beslutning om byggeri af en skole. Kommunen har erhvervet arealet. Hvis der skal bygges skole, så sker det efter en beslutning, der bl.a. baserer sig på, at den, som Louise Frevert siger, redegørelse for de lokalemæssige og arealmæssige forhold i området svarende analogt til Østerbrounderøgølsen, skal gennemføres.

Jeg synes, der er meget fornuft i at sende sagen i Økonomiudvalget, og jeg synes også, der kunne være meget fornuft i, at den projektgruppe, der skal se på behovet for den nye skole i området og skoleforholdene generelt i området, også forholder sig til og kommer med indstilling til, hvordan beboerne skal genhuses, hvis der skal bygges en ny skole i området.

Så jeg er meget enig i, at vi sender sagen i Økonomiudvalget, naturligvis med et klart signal til de pågældende om, at kommunen behandler folk ordentligt.

Borgmester **Per Bregengaard**: Altså jeg opfatter jo diskussionen her ... nu sagde Hanne Nielsen, og derfor kunne det måske være godt med en klokkeklar tilkendegivelse af, at hun var enig i intentionen i forslaget.

Jeg vil godt lige skærpe det engang og spørge Socialdemokratiet: Er man ikke enig i forslaget? Og det, man siger, er, at man gerne vil afvente det, til vi er 100 pct., stik- og hugfast, på, at man skal bruge grunden og dermed, at man skal have genhuset beboerne. Det er ligesom min udlægning.

Jeg har ikke noget imod, at man oversender det til Økonomiudvalget, fordi man jo netop tager stilling til den her undersøgelse i august måned. Men det er også ved at være på det sidste.

Men jeg vil godt lige have bekræftet af Socialdemokratiet, at man er enig i forslaget, men det er fornuftigt at vente med at tage stilling til det, til vi ved 100 pct. sikkert, at grunden skal bruges til det her skoleformål.

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): Jamen det troede jeg allerede Per Bregengaard egentlig havde fået bekræftet såvel af det, Hanne Nielsen sagde, som af det, jeg sagde.

Det vil være sådan i min optik, at man ikke bare, hvis beslutningen om en skole på den grund bliver truffet, sender et brev til de pågældende og siger dem op. Det vil være helt naturligt, at man professionelt tager kontakt med de pågældende beboere og drøfter deres ønsker med dem. Kommunen skal naturligvis behandle folk på en ordentlig måde i den situation.

Så det betyder, at jeg er enig i det, Per Bregengaard siger.

Borgmester **Per Bregengaard**: Jeg takker mange gange for dette tilsagn.

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): Det var så lidt.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

Hanne Nielsen (A) stillede forslag om, at beslutningsforslaget blev henvist til behandling i Økonomiudvalget.

Forslaget blev godkendt.

---

84) 307/99

Forslag til beslutning (Peter Skaarup, Louise Frevert, Poul Nielsen, Birthe Nødgaard, Bo Hindkjær Pedersen, Vagn Hindkjær Pedersen og Aage H. B. Pedersen, O):

"Forslag om, at Københavns Kommune skal ansøge Erhvervs- og Selskabsstyrelsen om tilladelse til, at § 1, stk. 1 og § 2, stk. 1 og 2 i lov om butikstid fraviges fra 1. juli 1999 og indtil videre for de butikker, der er omfattet af lov om butikstid og beliggende i Københavns Kommune på baggrund af den begivenhed der opstår, når Øresundsforbindelsen åbner."

Louise Frevert (O): Vi har jo stillet et, som vi selv synes selvfølgelig, yderst glimrende forslag. Nu vil jeg ikke trække debatten ud. Jeg kan forstå, at der faktisk er samlet enighed i partierne om, at man godt vil drøfte hele denne problematik om lukketiden nærmere, og at der måske kan være åbning for nogle nye tiltag. Så jeg vil ved forhandlingernes afslutning bede om at få sagen henvist til Kultur- og Fritidsudvalget.

Martin Günter (F): Det ved jeg ikke. Skal vi virkelig bruge tid på den i Kultur- og Fritidsudvalget?

Altså der er én sætning i dette forslag og i motiveringen for det, som jeg er glad for. Den hedder: »Alle var glade«. Det står i spalte 2, midt på siden. Det er baggrunden for, at man har fremsat dette forslag, nemlig at der var et tidspunkt i Danmark i foråret 1999, hvor alle var glade. Jeg er ikke blevet spurgt, det vil jeg så sige.

Men Louise Frevert har fundet på dette forslag i anledning af, at alle var så glade efter åbningen af forretningerne i City den 5. juni. SF stemte imod åbningen den dag. Altså det er ikke nogen stor afsløring, hvis jeg siger, at jeg var i mindretal. Jeg synes godt, man kunne have åbent på visse festdage, eventuelt også på den festdag, hvor Øresundsbroen åbner næste år. Men det kan vi så tage en afstemning om herinde, og så ser vi, hvor langt vi kommer.

Men derudover kan jeg sige helt sikkert, at SF er fuldstændig imod, at man skulle gå ind og anbefale nogen af de her ting. Jeg synes, det er komisk at forestille sig, at man skal tage til Malmø for at købe tomater om søndagen, fordi man ikke nåede at købe dem et eller andet sted i København. Altså det kommer til at koste mindst 200 kr. hver vej med bilen, Louise Frevert.

Det er fyldt med komplikationer, alle de muntre ting, vi kan gøre. Jeg kan forestille mig Louise Frevert på udflugt til Malmø. Så ser hun en hårtørrer, som hun har set nede hos sin lokale isenkræmmer. Dér koster den 399 kr., så ser hun, den koster 299 kr. ovre i Sverige og så endda i svenske kroner. Den tager hun med hjem. Alle er glade, er jeg sikker på, ude på Ove Rodes Plads.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

Så går den i stykker, Louise Frevert. Så ville man normalt bare lige fise ned der, hvor man har købt den, og sagt: Nu skal du høre, den får du lige i hovedet. Hvad gør Louise Frevert? Hun starter bilen, betaler 200 kr. for at køre over og 200 kr. for at køre hjem igen, og hamovre i Sverige kan slet ikke huske, han har solgt den til dig. Men o.k., du har gemt kvitteringen.

For at sige det ligeud, Louise Frevert: Det her er ikke noget problem, det har ingenting på sig, folk vil ikke styrte til Sverige for at købe alle disse små glade fornødenheder. Vi har en meget god lukkelov, og den er af hensyn til de ansatte, men også af hensyn til os, at vi ikke altid skal være i shoppinghjørnet, vi skal have lidt fred og ro.

I øvrigt ser byen pæn ud om søndagen. Man kan se den, fordi der ikke er så mange biler og mennesker i byen. Det er flot at gå igennem København om søndagen.

Det vil ikke nyde fremme med SF's stemmer, og egentlig er vi ikke meget for at sende det i udvalg. Man siger, at i forvejen har Kultur- og Fritidsudvalget for mange sager, for mange møder, og de bruger tid på alt muligt uvæsentligt. Men o.k., af saglige grunde skal det ikke komme an på det.

Jens Kjær Christensen (Ø): I argumentationen for forslaget står der på side 2, at når Øresundsforbindelsen åbner i år 2000, vil i tusindvis af danskere have mulighed for at valfarte til Sverige i weekenderne for at handle.

Forleden dag stod der i avisen, at når broen åbner, så er det, københavnernes vil få glæde af at kunne købe i Sverige, briller. Jeg ved ikke, om det er solbriller eller hvad der tænkes på, men det er i hvert fald et noget begrænset sortiment, hvis det står til troende, at det er den eneste fordel, københavnernes får ud af den forretning. Hvorimod svenskerne selvfølgelig får meget ud af at kunne komme til København.

Dette forslag ligger jo i forlængelse af den dispensation, som blev givet fra Borgerrepræsentationens side imod Enhedslistens ønske. Nu kommer man så med en ansøgning, som man mener, at vi skal tilslutte os, og argumentationen er, undskyld mig, en smule vidtløftig. Der står, at der er en ganske særlig lejlighed under opsejling – det er en vits, går jeg ud fra – og at denne ganske særlige lejlighed strækker sig fra 1. juli 1999 og indtil videre, altså ud i al evighed.

Det er ikke en måde at behandle en lov på, som blev frembragt under meget vanskelige forhold, og uanset om man synes om den lov, der eksisterer i dag, så udgør den i hvert fald borgernes og forretningsindehavernes pejlepind for, hvornår man kan holde åbent og hvornår ikke, fordi virkeligheden er jo, at der er store modsætninger inden for selve forretningslivet.

Det er også Dansk Folkeparti bekendt, er jeg sikker på. Mange af de mindre forretninger ønsker ikke, at vi skal give denne dispensation. Det plejer jo ellers at være Dansk Folkepartis særkende, i hvert fald i selvopfattelsen, at man støtter de små i samfundet. Med dette forslag støtter man de store forretninger, det vil jeg bare sige. Det er måske ikke sådan, at man har tænkt på det, men det er faktum.

Ud over det laver man nu en dispensationsansøgning, som dækker hele København. Det gjorde den forrige som bekendt ikke. Samtidig har Dansk Folkeparti glemt at gøre opmærksom på, at man vel burde rette henvendelse til Frederiksberg Kommune og Københavns Amt

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

---

for at opfordre dem til at gøre det samme, så man ikke skulle indføre en eller anden type konkurrenceforvridning i denne situation.

Alt i alt kan man sige, at forslaget er meget lidt gennemtænkt.

Hvis man virkelig vil diskutere problematikken omkring broen, så kommer man frem til noget helt andet, som er værd at diskutere, og det er den strategiske kamp om markedsandele. Vi er i gang med Fisketorvet, der er planer om Ørestadscentret osv. Der er også centre på den anden side. Hvordan skal man regulere hele det her slagsmål? Det handler jo også om at få fingre i pengene. Den diskussion kan man sige, har vi slet ikke haft, men det har sådan set ikke noget som helst med dette forslag at gøre.

Ej heller overvejer Dansk Folkeparti konsekvensen af biltrafikkens indflydelse på københavnernes situation. Vil det betyde noget, eller vil det ikke betyde noget omkring broen? Helt sikkert vil det. Og så vil i øvrigt Louise Frevert m.fl. bære ved til det bål, som ser ud til at blive noget katastrofalt med det, man kunne kalde et trafikspring, voldsomt stigende biltrafik.

Hvis nu Peter Skaarup havde været til stede i dag, desværre er han i Folketinget, og det er da også i orden, at han er det. Det viser, hvor håbløst det er at have et dobbeltmandat. Vi sidder med alvorlige sager her, man kan ikke befinde sig rent fysisk 2 forskellige steder. Men hvis Peter Skaarup havde været her i dag, så ville jeg have givet ham det råd, at det er i orden, at man er uenig i en lov, der eksisterer, men det er sandelig ikke i orden at komme og bede om en dispensation, som faktisk fjerner loven. Den rigtige metode måtte være, at Dansk Folkeparti inde i Folketinget arbejdede for en revision af lukkeloven.

Jeg kan ikke støtte, at vi skal spille vores tid i Kultur- og Fritidsudvalget med dette forslag, så vi vil stemme imod en udvalgshenvisning.

Borgmester **Søren Pind**: Man har jo en gang imellem indtryk af, at nybornertheden og nymoralismen har slået rod i Enhedslisten og i SF. Der er jo ingen grænser for, hvad der skal lukkes. Den lille grønthandler skal lukkes, ham vil vi ikke have. Værtshusene skal lukkes ved midnat, dem vil vi ikke have. Bilerne skal ud af byen, vi vil ikke have bilisterne.

Og nu er det altså de handlende, vi heller ikke vil have. Har Jens Kjær Christensen eller Martin Günter nogen sinde prøvet at gå ned ad Strøget en søndag i løbet af sommeren og set, at der er tonsvis af mennesker, som kun venter på én ting, og det er at få lov til at forbruge deres kostbare fremmede valuta på at betale for danske varer? Af en eller anden mærkelig årsag har vi besluttet os for, at det må de ikke. Det har vi forbudt, fordi de mennesker skal ikke komme her og handle i vores butikker.

Jeg skal ikke gøre en stor sag ud af det, men jeg skal blot konstatere, at det er en debat, som vi gerne vil uddybe og diskutere meget, meget grundigt. Og da vi mener, at netop disse valutaindtægter vil kunne bidrage uhyrlig meget til Københavns samlede økonomi, så mener vi også, at sagen, efter den har været behandlet i Kultur- og Fritidsudvalget, bør en tur om Økonomiudvalget, før den endelig indstilles til Borgerrepræsentationen, således at de kulturelle aspekter og hjemmelsaspekterne kan behandles i Kultur og Fritid, og de økonomiske aspekter ved en sådan åbning kan blive ordentligt belyst.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): Borgmester Thustrup Hansen. Derefter er der foreløbig ikke flere i 1. runde.

Borgmester **H. Thustrup Hansen**: I forbindelse med grundlovsfestlighederne den 5. juni havde Københavns City Center ansøgt om og fået dispensation til, at butikkerne i City kunne holde ekstraordinært åben.

Det var efter sigende en ubetinget succes og dermed også et klart bevis for, at de nuværende bestemmelser i lov om butikstid fungerer ganske udmærket. Dispensationer gives, når det er relevant.

Der er jo i den gældende lovgivning mulighed for, at de butikker, der er omfattet af lukkeloven, ved særlige lejligheder kan søge om at holde ekstraordinært åbent. Men ideen bag denne dispensationsmulighed gælder udelukkende særlige lejligheder og enkeltstående begivenheder.

Når Dansk Folkeparti mener, at åbningen af Øresundsforbindelsen, formentlig den 1. juli år 2000, er en særlig begivenhed, kan jeg tilslutte mig dette. Jeg kunne da også have en vis forståelse for det, hvis forslaget alene tog sigte på at markere denne særlige begivenhed ved udstedelse af en generel dispensation fra lukkelovens bestemmelser på datoen for Øresundsforbindelsens åbning.

Men når Dansk Folkeparti nu foreslår, at Københavns Kommune skal ansøge Erhvervs- og Selskabsstyrelsen om en permanent fravigelse af lukkelovens bestemmelser om, at butikker skal holde lukket i tidsrummet fra lørdag kl. 17 til mandag kl. 6, med den begrundelse, at butikslivet i København vil blive påført en helt ulige konkurrence fra butikslivet i Malmø, så skal man ikke regne med konservativ støtte. Dansk Folkeparti kunne lige så godt have tonet rent flag og foreslået, at lukkeloven blev afskaffet i København.

Dansk Folkeparti forestiller sig åbenbart et scenario efter broens åbning, hvor københavnere hver weekend i hobetal vil valfarte til Malmø for at handle. Det tror vi simpelt hen ikke på, Øresundsbroen til trods. Hvorfor skulle de dog det? Lad os være realistiske: De københavnske forbrugere er da så prisbevidste, at de ikke først vil betale de små 460 kr., der er lagt op til, at turen over Øresund vil koste i egen bil, og så derefter betale en pris for en vare, der i langt de fleste tilfælde er højere end i København. Og skulle det modsatte for enkelte varegrupper være tilfældet, er jeg da helt overbevist om, at det københavnske butiksliv nok skal vide at tage konkurrencen op.

Endelig vil jeg da også pege på, at såfremt der bliver frit slag for at holde åbent, vil det ganske givet gå mærkbart ud over de små forretningsdrivende og butikker, der ikke har økonomisk mulighed for at lønne medarbejderne i de åbningstider, som forslaget lægger op til. Det kan i sidste ende medføre, at de små erhvervsdrivende, der stadig er en vital del af det københavnske butiksliv, må dreje nøglen om.

Alt i alt synes vi i min gruppe, at det er et ikke særlig gennemtænkt forslag, som vi ikke er indstillet på at støtte. Vi vil ikke modsætte os en drøftelse i Kultur- og Fritidsudvalget af emnet.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

A. Benhaddou (D): Der er jo ingen tvivl om, at CD er varm tilhænger af frie åbningstider for butikkerne. Men CD er jo samtidig et parti, der ikke går imod de gældende love, og man ved også, at CD var meget stor forkæmper for den nuværende lov, som jeg mener fungerer meget fint i forhold til de københavnske borgere.

Så dermed mener jeg, at det forslag, som Dansk Folkeparti har fremlagt, ikke kan lade sig gøre at realisere. Det kræver simpelt hen en folketingsbeslutning. Derfor har jeg på vegne af CD stillet et *ændringsforslag*, der lyder sådan:

»Overborgmesteren tager kontakt til erhvervsministeren med henblik på at drøfte muligheden for at ændre de københavnske butikkers åbningstider i forbindelse med Øresundsbroens åbning«.

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): Ja tak, jeg tror, jeg kan læse det. Så er det 2. runde.

Louise Frevert (O): Jeg havde ikke regnet med, at det skulle blive så underholdende. Men jeg kan da fortælle Jens Kjær, at i Dansk Folkeparti er hver dag en fest, så det skal ikke være så kedeligt, det vil jeg lige gøre opmærksom på.

Jeg vil nok sige, at med et forslag som det her har vi mulighed for at vise os fra en lidt mere kosmopolitisk side. København er en landsby, vi har kun en halv million mennesker. Vi har ikke noget natteliv, vi har ikke noget ordentligt byliv i weekenderne, vi har ingen åbningstider. Hvis man havde en lidt mere kosmopolitisk holdning og havde boet i udlandet, hvad nogle af os har, ville man også vide, at dér er lukkeloven helt anderledes.

Det var jo et meget farverigt billede, Martin Günter gav af mit indkøb af en hårtørrer i Malmø. Jeg vil nok sige, at det der med at jeg behøvede at køre med bilen derover 2 gange, ikke er nødvendigt, fordi jeg kunne f.eks. sende den med posten, så havde jeg faktisk allerede sparet noget der. Det ved jeg ikke, om Martin Günter havde overvejet, men nu vil jeg lige gøre opmærksom på, at man også godt kan sende ting med posten og den vej rundt kunne få tingene i orden.

Med dette forslag, som vi har stillet, vil der være mulighed for, at vi også vil kunne varetage de små selvstændige erhvervsdrivendes tarv. Så det er noget ævl simpelt hen at påstå, at det vil være de små erhvervsdrivende, det går ud over.

I den sammenhæng vil jeg sige, at hvis man er et lille firma eller en lille forretning, ville der med udvidede åbningstider være mulighed for at få en større indtægt, og dermed ville man være i stand til at ansætte en ekstra person, eventuelt på timebetaling eller som deltidsansat.

Så det er et spørgsmål om at have argumenterne i orden.

Vi synes selvfølgelig, at vores forslag er meget gennemtænkt, ellers ville vi ikke være kommet med det, og at det også fortjener en grundig debat i Kultur- og Fritidsudvalget. Så jeg vil appellere om, at I stemmer for at få det i udvalget, så vi i hvert fald kan få en åben og fordomsfri debat om det. Det er jo nok noget, der kniber hos SF og Enhedslisten en gang imellem at være fordomsfri. Ellers ville de ikke være så stivstikkende og komme med sådan nogle forslag en gang imellem, eller altid nedstemme det, som har en vis åbenhed, frihed og i det hele taget større kosmopolitiske perspektiver.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

Jens Kjær Christensen (Ø): Først til Søren Pind omkring denne her nybornerthed, som han kaldte den for. Det er det rene og skære ævl og viser kun, at Søren ikke har orden i sin kronologi og i sin historielæsning.

Jeg tror, jeg erindrere tilbage fra 1991-92, at hvert år, når City Center Foreningen kom – det var før denne lukkelov blev vedtaget – så kom kultur- og skoleborgmesteren altid med en anmodning til forsamlingen om, at man i City kunne holde længere åbent om lørdagen i 3 udvalgte måneder. Og hvert år kom Enhedslisten og stillede forslag om, at man skulle stemme nej. Så det var slet ikke noget nyt at forholde sig til spørgsmålet om de handlende.

Dengang var argumentet også, Søren Pind, at der er forskel på, hvem det er der ønsker forlængede, andre åbningstider, at der hele ugen skal være åbent. Thustrup Hansen var selv inde på det før, og vi kender det jo fra deres egne fagorganisationer og de forretningsindehaveres organisationer, at der er nogle, som er imod det, fordi de har nemlig ikke kapacitet til at klare den situation.

Og når man snakker, undskyld, Louise Frevert, om perspektiv, så vil man sikre sig, at man har en struktur i byen, så det er muligt at handle i alle bydele og ikke kun i City. Se, det er der perspektiv i at sikre, nemlig at der ude i selv den yderste bydel ved kommunegrænsen er handelsliv og handelsmuligheder, så folk ikke skal ind i City. Se, det er der perspektiv i, men det er jo slet ikke det, forslaget handler om.

Forslaget handler jo grundlæggende om at lave om på den lovgivning, hvad jeg også sagde i første indlæg, der eksisterer. Og det giver mig ikke anledning til at synes, at det er særlig meningsfyldt, at vi skal bruge lang tid i udvalget på det, når vi i øvrigt, fair nok, har sagt, at vi ikke er enige i de synspunkter, der ligger bag Dansk Folkepartis hensigt med at stille forslaget.

Det giver mere mening at prøve at forholde sig til, hvad Benhaddou stiller af forslag. Det er til gengæld helt utydeligt, hvad det egentlig indebærer, ud fra de linjer, der er skrevet. Så det giver for os at se mening at henvise det til udvalget for at finde ud af, hvad det er der lægges i det. Så vi vil godt støtte en udvalgshenvisning af det forslag. Men det andet, som handler om at lave lovgivningen om, er altså ikke vores kop te.

Og så skal jeg selvfølgelig kvittere og sige, at det er rart af og til at høre, at der stadig væk nogle gange er forskel på Venstre og De Konservative.

Wallait Khan (F): Når jeg kommer herop, så er det ikke meningen, at jeg er uenig med Martin Günter, jeg er helt enig med ham. Men der er kun 2 ting, som har kaldt mig op.

Den ene ting er, at Louise Frevert siger, at der er fest i Dansk Folkeparti hver dag. Jeg er bange for, at det kun er de dumme mennesker, der har fest hver dag, det er ikke klogt. Siden du er kommet ind i Dansk Folkeparti, så tror jeg ikke, de er dumme længere.

Den anden ting er, at Dansk Folkeparti altid har kæmpet for, og de er meget bekymrede for, at indvandrere ikke skal være hjemme, de skal arbejde. Nu er der også mange indvandrere i Københavns Kommune, som er begyndt med små butikker for at skaffe sig selv job, og nu er de begyndt at lave noget i stedet for at være klienter eller arbejdsløse. Det er meget fint, at de bestiller noget.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

Hvis man ophæver lukkeloven, så bliver de arbejdsløse, fordi det vil være dødsdommen for mange, mange små butikker. Det er ikke godt for vores, og det er heller ikke godt for Dansk Folkepartis politik, når de siger, at indvandrere skal ud og arbejde, fordi jeg tror ikke, de kan få arbejde andre steder. Det er fint, at mange af dem har fundet veje til at skaffe sig selv job. Det vil være dårligt.

Samtidig har Dansk Folkeparti altid kæmpet for, at gamle mennesker i Københavns Kommune skal have det godt. Det er min erfaring, at de ældre mennesker er meget glade for de små butikker. Der får de service, der får de personlig kontakt, og de er meget, meget glade for det. Og det her, ved du hvad, det vil tage alt det her fra dem.

Jeg synes, det er en meget, meget dårlig idé at ophæve lukkeloven eller kæmpe for det. Jeg synes, Dansk Folkeparti skal stå fast på deres politik, at indvandrere skal i arbejde, og ældre skal have det godt. Derfor skal vi ikke ophæve lukkeloven.

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): Må jeg lige sige, at der kan opstå en lidt morsom situation, for jeg forstod på Jens Kjær før, at han ønskede afstemning og dermed formentlig ville stemme imod en udvalgshenvisning af O's hovedforslag, men ville godt have ændringsforslaget i udvalg.

Om det vil jeg sige – Martin Günter får ordet lige om lidt – at det ikke kan lade sig gøre. Men jeg vil sige, at hvis der var den risiko, at udvalgshenvisningen blev stemt ned, set med Benhaddous øjne, så vil jeg meget gerne give tilsagn om, at den problemstilling i forbindelse med broåbning og Øresundsperspektivet, da vi jo har en del arbejder i gang og samarbejder med staten, også i lyset af, ikke aftalen, men forhandlingsresultatet med regeringen, hvor der er lidt lyrik, ja der er lidt lyrik, men der er indhold, og i den sammenhæng, Benhaddou, ville den problemstilling så kunne tages op, det vil jeg godt give tilsagn om.

Martin Günter (F): Altså jeg synes, jeg nu hører overborgmesteren stå og sige, at han vil begynde at tage fat på en sag, som han endnu ikke ved, om Borgerrepræsentationen vil anbefale, at han tager fat på. Men der er så meget lyrik i samværet mellem Københavns Kommune og staten, så lad det så være med det.

Nej, det er jo talskvinden for denne her City Center Forening, der har sat alt det her i gang. Jeg kan ikke huske, hvad det er hun hedder, Kirsten Stallknecht eller sådan noget ... (*Afbrydelse*). Nå, Toxværd, o.k. Hun har fået lov at være længe ude lørdag aften på grundlovsdag, og nu har hun det som en anden teenager, så nu vil hun være længe ud hver lørdag aften og også om søndagen.

Det kan man jo ikke, Louise Frevert, sådan kan man jo ikke være. Fordi man får en tilladelse én dag, så kan man jo ikke få tilladelse hver dag. Det bør hun også se i øjnene, fordi hun kunne garanteret fortælle, at det jo ikke er alle steder, der er åbent lørdag og søndag.

Jeg konfererede lige med min gruppeformand, for vi skal jo helst have konsensus om det her. Hun gør sig i det sydlige, og hun sagde: Jamen i Spanien har de da ikke åbent lørdag-søndag. Jeg ved ikke, om lukkeloven er ændret i Frankrig, men jeg kan da huske alle de mange gange, jeg har været i Paris, at almindelige forretninger har da ikke åbent lørdag-søndag; det var da kun småhandlende, hvor man kunne købe tomater og lidt æbler og pærer og sådan

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

---

noget. Stormagasinerne og boghandlerne, kunsthandlerne har da ikke åbent, alle dem, hvor vi skal lægge vores valuta. Der er grænser for, hvor mange appelsiner vi kan spise, selv når vi er i Paris.

Det her er uigennemtænkt, og som udgangspunkt synes vi ikke, vi bør spille tid på det. Jeg var også glad for borgmester Thustrup Hansens indlæg her. Jeg synes, det var et nøgternt og sagligt indlæg.

Men hvis det ikke kan være anderledes, så vil vi selvfølgelig også tage drøftelsen i Kulturudvalget. Men som udgangspunkt vil vi lige se, hvad de andre stemmer, ellers vil vi da stemme mod det her.

Det er fuldstændig hul i hovedet, at Jens Kjær pludselig synes, at Benhaddous forslag om, at overborgmesteren skulle gå i byen sammen med Kirsten Toxværd for at teste bylivet, natlivet, hvad var det, Louise Frevert sagde, der er ikke noget natliv. Jeg ved ikke, hvor Louise Frevert befinder sig om natten, men jeg kender da mange steder, hvor der er natliv i København.

Det er noget pjank. Fordi man ikke selv er dér, hvor det sker, så vil man gerne have det op og offentligt, alt det der sker. Det er ikke alt, hvad der sker, der skal ses, Louise Frevert.

A. Benhaddou (D): Altså ved det her problem omkring åbningstiderne og butikkerne i København skal man være opmærksom på, at mit ændringsforslag vedrører alle butikker i hele København og problematikken omkring åbning af broforbindelsen til Sverige. Alle ved jo, at svenskerne ikke har nogen restriktioner på det område, og alle her i denne sal ved, at det vil skabe nogle ulige muligheder for de københavnske butikker at konkurrere med de svenske butikker.

Så problemet vil under alle omstændigheder, hvad enten man vil eller ikke vil, opstå for os, og vi vil kunne komme til at tage stilling til det. Derfor kom jeg med forslaget om, at overborgmesteren tog kontakt til erhvervsministeren for netop at drøfte det problem nærmere og eventuelt at Folketinget efterfølgende vedtog en ændring af lukkeloven i Danmark eller helt ophævede den.

Så til Wallait Khan. Jeg opfatter det omvendt faktisk, også med en indvandrerbaggrund, at Dansk Folkeparti for en gangs skyld støtter indvandrerne. Fordi med den nye lettelse af den seneste lukkelov har jeg faktisk oplevet det sådan, at flere og flere indvandrerbutikker er blomstret i København. Så Dansk Folkeparti vil for en gangs skyld hjælpe selvstændige indvandrere, og det skal de sgu have tak for.

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): Ikke flere i 2. runde. Så er- det 3. runde.

Louise Frevert (O): Jeg tror, jeg vil undlade at kommentere den sidste bemærkning fra Benhaddou, fordi jeg synes ellers, vi var kommet så fint overens i vores bekendtskab her. Men jeg rykker mig ikke, jeg undlader at kommentere det.

Men til gengæld vil jeg nok sige til Wallait Khan, at der er jeg meget skuffet, jeg er utroligt skuffet. Der er det altså, at man virkelig kan mærke, at hr. Wallait Khan mangler nogle

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

---

danske rødder. Der kan man godt mærke, at oprindelseslandet ikke trykker på de danske breddegrader. Vi har nemlig også et ordsprog her i Danmark, der siger: Gør hver dag til en fest.

Det har ikke noget at gøre med, om man er medlem af det ene eller det andet parti. Det har simpelt hen noget at gøre med, at man skal være en glad dansker, glad for sit liv, glad for sin tilværelse og også glad i det hele taget. Så jeg synes, at man lige skal tænke sig om, før man kommer med sådan nogle spydige bemærkninger, som jeg synes er ganske upassende i sådan en sammenhæng her.

Så en anden ting. Det er jo utrolig, at det er symptomatisk på nuværende tidspunkt, at når jeg mangler nogle dagligvarer lørdag og søndag, så er det faktisk indvandrerbutikker, jeg skal hen til. Så der er slet ikke nogen logik og sammenhæng i det, Wallait Khan lige er kommet frem med, at det er så synd for de små indvandrerfamilier, der skal arbejde i weekenden, for det gør de rent faktisk allerede. Den er helt ude af proportion, så jeg forstår slet ikke argumentationen i denne sammenhæng.

Så jeg vil stadig væk sige, at vores forslag selvfølgelig er strålende, og at man helt klart skal bakke op om det.

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): Jeg kan oplyse Louise Frevert om, at 300-400 meter længere ude ad Strandvejen i forhold til, hvor Louise Frevert bor, er der et Faktamarked, der har åbent om søndagen.

Jens Kjær Christensen (Ø): Jeg skal heller ikke diskutere, hvordan I har det i Dansk Folkeparti, og jeg vil heller ikke blande mig i diskussionen med Louise Frevert og Wallait Khan. Louise Frevert har for ganske nylig kappet sine egne rødder ganske betragteligt, så det giver vel ikke mening at skose andre for, at deres rødder skulle være dårligere.

Hvad angår det kosmopolitiske udsyn viser det sig, at Louise Frevert ikke kender ret meget til Europa, for det er nemlig sådan, som en anden taler tidligere var oppe og gøre opmærksom på, at i så at sige alle de storbyer, jeg kender – jeg kan godt begynde at nævne dem ved navn – er alle de store forretninger, stormagasiner osv. lukket om søndagen.

Det her forslag, som Dansk Folkeparti kommer rendende med nu, indebærer, at alt skal kunne holde åbent. Det er jo sådan, man fortolker det.

Så derfor er det en smule latterligt at komme og kritisere os for, at vi ikke ved, hvad der foregår ude i den vide verden, når det åbenbart er Louise Frevert, der ikke ved det. Næh, sandheden er, Louise Frevert henviser til USA, og det er det, Dansk Folkeparti nu åbenbart ser som sin model for forretningsliv i København. Det er ret håbløst.

Til Benhaddous forslag vil jeg sige, belært af overborgmesteren, at det bliver vi altså også nødt til at stemme imod, især i betragtning af, at Benhaddou, anden gang han er oppe på talerstolen, fortæller nogle andre sætninger om, hvad det indeholder. Første gang hørte jeg det sådan, at det var angående broåbningen. Anden gang handlede det om at lave lukkeloven om, og det er jo en helt anden diskussion.

Så det bliver svært med den usikkerhed. Det er ikke folketingspolitik, vi laver på den måde. Så må man stille det konkrete forslag og ikke sådan noget vagt noget om, at overborgme-

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

---

steren indgår i nogle drøftelser. På hvilket egentligt grundlag? Hvad er der diskuteret? Ingenting.

Jeg vil foreslå Benhaddou at lave et egentligt beslutningsforslag med en ordentlig motive-ring, som man i øvrigt kan læse på forhånd, i stedet for en lille sætning her.

Så vil jeg til sidst sige, at de ansatte jo ikke er blevet diskuteret særlig meget. De ansatte er dem, der pludselig skal på arbejde. Jeg ved godt, at Grete Henius normalt siger, at de er be-gejstrede for at skulle på arbejde om søndagen, de vil helst arbejde hele tiden og lade være med at holde fri – ja, der er Grete Henius jo. Det plejer Grete Henius at sige. Altså de faglige organisationer for de ansatte har bestemt ikke dette synspunkt.

Alt andet lige, om man kan lide det eller ej, udgør lukkeloven dog også et vist bolværk for, i hvilken grad arbejdsgivere kan udnytte ansat personale.

Så det er en lidt mere alvorlig sag, når man bare går ind her og så med en rimelig dårlig argumentation vil lave om på lukkeloven, en lukkelov som vi for så vidt ingen indflydelse har på.

At det er useriøst, kan vi jo se på den måde, at man kun kan søge om dispensation ved særlige lejligheder, og for tid og evighed kan vel ikke være en ganske almindelig særlig lej-lighed. Det handler om at lave lukkeloven om, og det må Peter Skaarup, når han kommer til at høre om denne debat, så prøve at tage op inde i Folketinget.

(Kort bemærkning).

A. Benhaddou (D): Altså jeg har ikke ændret på mit ændringsforslag overhovedet i mel-lemtiden. Det står skrevet heroppe bag ved mig. Det er ikke det. Jeg udformede det nok lidt bredere.

Det er jo kendsgerninger, at hvis man skal drøfte noget, så er man selvfølgelig nødt til, det burde hr. Jens Kjær vide, at drøfte lukkeloven, hvis man skal ind og snakke med er-hvervsministeren.

Nu er det også sådan, at jeg sidder i Hovedstadsregionens Erhvervsforum, og der har er-hvervslivet netop drøftet den problematik, at svenskerne har frie tøjler i forhold til åbningsti-der, mens vi stadig har de her små restriktioner i den nuværende lukkelov her i København.

Uanset om hr. Jens Kjær vil det eller ej, så vil problematikken opstå; ellers vil de køben-havnske butikker en efter en lide døden. Det er en kendsgerning, og det drøfter man faktisk.

Jeg har ikke sagt, at vi herfra kan ændre lukkeloven. Det har jeg aldrig nogen sinde sagt på noget tidspunkt. Men jeg har sagt, at når man drøfter det med erhvervsministeren, så kan det ende med en ændring af lukkeloven i Folketinget. Det er selvfølgelig ikke os, der skal be-STEMME det, men det vil forhandlingerne så vise senere.

Wallait Khan (F): Jeg har måske dummet mig lidt, jeg har brugt et tyrkisk ordsprog. Man siger, at de dumme holder jul hver dag, dvs. de holder fest hver dag. Jeg tror, at Louise Frevert er meget international, hun kender det, men det gør hun ikke. Jeg skulle ikke have brugt det her.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

Det andet, jeg sagde, var, at efter at Louise Frevert har meldt sig ind i Dansk Folkeparti, er de blevet meget klogere. Nu viser det sig måske, at jeg tager fejl. Jeg vil ikke gentage det, men det tror jeg, og det vil jeg meget gerne tro alligevel. Men o.k.

Benhaddou siger, at indvandrerbutikker har blomstret. Det er rigtigt nok, men de vil ikke fortsætte med det, hvis alle de store kæder åbner i weekenderne. Hvis ikke der er den lukkelov, som vi har i dag, så vil de ikke blomstre, det ved vi godt.

Dansk Folkeparti siger, at indvandrerne arbejder i weekenderne, indvandrerfamilier kan godt arbejde i weekenderne. Det gør de i dag, men det kommer de ikke til, de bliver arbejdsløse. Små butikker vil dø, og det kan vi også se i Sverige. I dag er forholdet det i Sverige, at der ikke eksisterer små butikker. Der var mange små butikker, som døde på grund af lukkelovens ophævelse, og sådan vil det også ske her.

Det ved vi alle sammen. Så kan vi også sige nej, vi kan godt nægte, vi kan også kæmpe for, at de store kapitalkæder skal have lov til at tjene flere og flere penge, og de vil måske skaffe sig en hel masse fornuftig handel, hvad skal man sige, jeg ved ikke rigtig hvordan. Men jeg er sikker på, at små butikker vil lukke på grund af det her, og det er et dårligt forslag, og vi skal stemme det ned.

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): Så er det Benhaddou for en ordinær bemærkning.

A. Benhaddou (D): Jeg beklager, jeg havde jo en kort bemærkning, så jeg glemte at jeg havde trykket mig ind i forvejen.

Men jeg kan jo lige så godt, når jeg alligevel har fået ordet, svare Wallait Khan, at den seneste undersøgelse i Jyllands-Posten viser netop, at mange indvandrere klarer sig utrolig godt inden for små butikker og selvstændige erhverv ... (*Afbrydelse*). Jo, de finder bare ud af en anden måde at drive butikkerne på.

Jeg tror ikke på, at de ikke vil kunne klare sig, det tror jeg simpelt hen ikke på, fordi de har en vis evne til at drive selvstændig virksomhed, og det er jeg hundrede procent sikker på. Jeg tror ikke, at en ændring af lukkeloven eller lempelse af den eller en hel fjernelse af den vil skabe nogle dårligere muligheder for indvandrere.

Preben Bille-Brahe (V): Der bliver sagt meget om, hvad der kommer til at ske, når Øresundsbroen åbner. Det er da rigtigt, der er da ikke ret mange varer, som det vil kunne betale sig at køre over på den anden side og hente med de priser, vi har i øjeblikket.

En vare, der måske kunne komme på tale, er møbler. Jeg har i hvert fald ladet mig fortælle, at Ikea i Sverige tager 60 pct. af de priser, de tager her på den danske side, så det kunne være en varegruppe, man kan forestille sig, det kunne være lønsomt at hente, når broen åbner.

Men når vi snakker om det, så vil jeg godt gøre opmærksom på, at der er 2 meget tydelige trends i international detailhandel. Den ene er, at man køber ind på en måde, så man sparer tid. Det er f.eks., at man bestiller sine varer over internet, og så henter man dem på vej hjem. Når vi taler dagligvarer, så er det en måde, der nok bliver meget almindelig.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

Når vi snakker udvalgsvarer, så er der tale om en trend, hvor indkøbsturene i stigende omfang bliver oplevelsesture, og det er altså typisk, hvor man tager hen til et superregionalt center, og man køber ind en hel dag, man spiser, man spiller bowling, man køber lidt mere ind. Det er den type indkøbsture, der netop foregår, når folk har fri.

Så er det jo så et politisk valg, vi skal tage stilling til: Når folk foretager de her indkøbsture, skal de så gøre dem i Sverige, eller skal de også have mulighed for at gøre dem i Danmark?

I den forbindelse kan man godt opfatte Indre By som superregionalt center. Der er jo ikke tale om, at det er dagligvarer, at det er yoghurt, mælk og leverpostej og sådan nogle ting, som folk skal købe om søndagen. Nej, det er porcelæn, det er tøj, det er møbler, det er lamper, kunsthåndværk og industri. Det er den slags varer, vi snakker om, om folk skal have mulighed for at købe det ind på den danske side som oplevelse om søndagen, eller om de skal blive nødt til at tage til Sverige.

Henrik Morgen (B): Hvis der skulle være flertal for at sende denne sag i Kultur- og Fritidsudvalget, så vil jeg da godt lige slå fast, hvad Det Radikale Venstre mener, fordi dér er vi ikke repræsenteret ... undskyld ...

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): Det er fordi Ole Hentzens navn optræder. Der må være en, der har trykket på Ole Hentzens tast, så hvis der er en, der meget gerne vil have ordet ... (*Grete Henius*: Det må være mig, der er kommet til at trykke). Helt o.k., det er sket før. Henrik Morgen fortsætter.

Henrik Morgen (B): Tak. Vi har jo været vidt omkring i debatten. Vi har talt indvandrerpolitik, vi har talt turistspolitik, vi har talt kultur- og fritidspolitik. Men her og nu synes vi nok, at det først og fremmest er et spørgsmål om de københavnske borgere og betjeningen af dem.

Der er ingen tvivl om, som også antydtes af CD og andre, at på sigt bør der nok kigges på lukkeloven, også på grund af den Øresundsforbindelse, der snart er en realitet. Men det er jo altså en folketingsopgave og ikke noget, som Borgerrepræsentationen på nogen måde skal beskæftige sig med.

Så her og nu er det Det Radikale Venstres indstilling, at vi mener ikke, at der er nogen fare for, at københavnernes må rejse til Skåne om søndagen for hverken at købe smør eller brød. Vi mener egentlig heller ikke, at det er en turistspolitisk diskussion, vi har brug for her.

Så vi forholder os afvisende over for det forslag, der er lagt frem, og imødeser så i øvrigt, at Folketinget på et tidspunkt vil rejse problemet omkring lukkeloven.

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): Så er det ikke Grete Hentzen, men Grete Henius.

Grete Henius (C): Vi har en udmærket ordfører på denne sag, så det er sådan set ikke det helt konkrete, jeg vil tage mig af, men lige fortælle, at der ikke er nogen grund til at tro, at det

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

---

vil blive meget, meget hårdt for indvanderne, hvis det skulle gå hen og blive sådan, at butikkerne kan holde åbent om søndagen.

Jeg var i begyndelsen af juni måned en søndag i Istedgadeområdet, og så besluttede jeg, at nu ville jeg egentlig se til fods, hvordan der så ud i Istedgade. Jeg gik så op ad den ene side – jeg fik ikke bid – og ned ad den anden side, men jeg fik nogle udmærkede tomater.

Jeg kiggede også ind i en forretning, hvis mage jeg aldrig har set, thi den solgte de mest utrolig hæslige glimtende brugsgenstande, de grimme kopper og gryder og pletter og pander, jeg i mit liv har set. Dertil kjoler, lommestørklæder og tøj. Der var også en halalslagter, der solgte kød, det så udmærket ud, og jeg syntes, det var storslået.

Hvis de kan slippe af med deres hæslige porcelæn på en søndag, så for min skyld ingen alarm. Men jeg tror ikke, der er nogen, der har tvunget dem til at holde åbent på den søndag. Det tror jeg er noget, de har gjort af egen fri vilje.

Hvordan tror man i øvrigt, at politi, telefonvæsen, læger, journalister, aviser, sygeplejersker, toge, busser, hjemmehjælpere, madudbringning, alle disse ting skulle kunne fungere, hvis det var sådan, at vi sagde: Nej, man må ikke arbejde om søndagen?

Jeg har lige kigget efter i min egen kalender. Søndag den 13. juni arbejdede jeg i 5 timer. Jeg arbejder altså alle ugens hverdage, vil jeg lige sige, foruden herinde om aftenen. Den 20. juni: 5 timer, gerne, for der kommer en skattebillet. Jeg har lige i dag modtaget et brev, om jeg vil arbejde i 8 timer søndag den 18. juli.

Jeg er altså ikke død af at arbejde om søndagen. Jeg har et job, som også kræver, at jeg arbejder i weekenderne, og jeg kan jo lige så godt holde fri en onsdag som en søndag.

Og hvis der skulle være nogle mennesker, uanset det er indvandrere eller danskere, der har boet her hele livet, der har lyst til at sælge deres varer om søndagen, jamen så er det da deres private sag. Det er da ikke noget, de mennesker gør, fordi de er tvunget til at sælge kødet, kopperne og hvad det nu ellers skal være, på en søndag.

A. Benhaddou (D) stillede følgende ændringsforslag: ”Overborgmesteren tager kontakt til Erhvervsministeren m.h.p. at drøfte muligheden for at ændre de københavnske butikkers åbningstider i forbindelse med den kommende Øresundsforbindelse.”

Louise Frevert (O) stillede forslag om, at beslutningsforslaget og ændringsforslaget blev henvist til behandling i Kultur- og Fritidsudvalget.

Forslaget blev godkendt med 33 stemmer imod 19.

For stemte: A, O, V, C, P og D.

Imod stemte: F, Ø, B og L.

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): Så er der ikke flere sager at behandle for åbne døre på forårets sidste ordinære møde. Jeg skal sige til tilhørerne, at der vil være mulig-

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 17. juni 1999

---

hed for at komme tilbage om ikke længe, idet der efter dette møde bliver mulighed for at deltage i et åbent møde om et andet sagskompleks. Men hvis vi ikke skulle ses, så god sommer.

Dørene lukkedes kl. 18.52

Følgende sager blev behandlet for lukkede døre:

86) 264/99

*Indstilling om køb af en ejendom.
(Økonomiudvalget)*

Indstillingen blev godkendt.

---

87) 302/99

*Indstilling om godkendelse af Ligningsplan.
(Økonomiudvalget)*

Indstillingen blev godkendt.

---

87) 303/99

Indstilling om et aktieselskab.

Indstillingen blev godkendt.

Mødet sluttede kl. 19.10